

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Konjarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopar-
jeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Skrivnost Hitlerjevih uspehov

Nemčija mora danes računati s Hitlerjem. Še več! Hitlerjevo gibanje se je v pičlih desetih letih razraslo v najmočnejšo nemško politično stranko, ki bo prej ali slej po sili razvoja nujno prišla do političnega odločevanja v rajhu. Bodoči politični razvoj v Nemčiji spada kajpak še v ozračje političnih ugibanj in negotovih prerokb. Zaukrat nas bolj zanima vprašanje, odkod tako velikanski uspehi Adolfa Hitlerja, ki ga niti Nemci sami po večini ne smatrajo niti za dovolj resnega niti za dovolj sposobnega, da bi mogel voditi državno krmilo.

Glavna skrivnost Hitlerjevega uspeha leži v tem, da si je znal pridobiti mladinu. Vsa leta po vojni se je v nemških mladinskih listih neprestano ponavljala tožba in očitek mladim, da se politično čutilo izruvane in strankarsko takorekoč brezdomovinske. Tudi nemška mladina je svoja najboljša leta pustila v strelskih zakopih. Tankež so padli najboljši tovariši, na bojiščih je bil premnogim ubit vsak idealizem in vsako veselje za nadaljnji študij in smotreno umsko delo. Vsi ti mladi, ki so šli skozi železni krst ognja in krvi, so za čuda hitro in trpko dozoreli. Po letih mladosti, po trpljenju in skušnjah pa dozoreli možje so se vračali v domovino, ki o tej temeljni in bistveni spremembi svojih mladih brambovcev očividno ni točno vodila računa. Prišlo je na obeh straneh do velikega razočaranja, zlasti pri mladih bojovníkih, ki so z bridkostjo morali ugotavljati, da so bili pač dobri, ko je bilo treba štiri leta vzdržati vse strahote bojne vihrje, da pa jih vse stranke kot mlade ljudi drže stran od neposrednega političnega vpliva in vodstva. Skratka, kakor da se nič ni zgodilo. Iste stranke, isti možje kot pred vojno in med vojno — za nje pa, ki so s svojim življenjem branili domovino in njeno bodočnost, ni ostalo tako rekoč nobenega praznega mesta. V vseh strankah se je razvila ogorčena borba med mladimi in starimi, ustanovljale so se nove stranke in stranke s kar močimi radikalnimi programi. Ako izzamemo centrum, ki je po dveh precei težkih volitvah uvidel odločilno politično važnost mlade gibanja in 1920, precej pozno, vendar pa ne še prepozno, kakor se je izkazalo, dal široke koncesije »mlademu centru« tudi v pogledu parlamentarnega zastopstva —, pa druge stranke niso polagale potrebno važnost na svoj politični naraščaj. In to je bilo zanje usodno.

Kajti že se je pojavil Hitler, neprekosljiv demagog, ki je vsem tem milijonom nezadovoljnih prav iz globotine srca vzel ponosno krilatico: Vse je treba spremeniti in drugače napraviti! Medtem je doraščal še mlajši rod, ki je prav tako čustvoval. Vse politične stranke — brez razlike — so deset let svojim ljudem dopovedovale, »da tako ne more iti več dalje, da »ponižanja in izstradana Nemčija ne vzdrži več« — toda vse so v svojem programu predvidevale le nek razvoj, več ali manj počasno evolucijo, ki naj dovede nemški narod v boljše bodočnost. Hitler pa je šel preko organskega razvoja, zavrgel je okvir obstoječega prava in na vsa usta oznanja politično revolucijo, to je prevrat vsega starega k nekemu čisto novemu redu. V tem »čisto novem«, ki ga napoveduje hitlerjevstvo kakor tudi komunizem, je duhovno ozadje mikavnosti in uspeha teh radikalnih gibanj. Za določenimi oblikami in smernicami tega skrivnostno »novega« niče prav ne vpraša. Hitler ve, da je vse obstoječe tisočkrat kritizirano in zavrnjeno in da je zlasti mladina tista, ki nima nobenega interesa ne za preteklost ne za sedanjost, ampak da baš ona upopolno in željno obrača obraz v bodočnost, ki naj bo čisto in vsa njena.

Hitler je pametno in premišljeno, kakor pred njim Mussolini, izročil politično gibanje v roke mladini. Mladina je idealna in je radikalna. Mladina je vedno pripravljena, da dvigne svet iz tečaja in si ustvari nov, lasten svet. Oznanjevalec »tretjega carstva« se je obdal s samimi mladimi, bivšimi častniki, vzbudil med njimi duha starega tovarštva, oblekel jih v uniforme in jim dal vojaško uredbu, edino stvar, ki so jo ti mladi fantje sploh kdaj zastopili, in ki jih je veselila. Tako so mladi možje na nek poseben način zopet našli smisel in smoter svojem življenju. Hitlerjevo stvar so si prilastili in jo kot lastno zadevo propagirali dalje. Hitlerstvo nudi mladini vse, kar si takšne burši sploh morejo želeli: srdito bojevitost, ki se kaže v neprestani agitaciji, šumnih zborovanjih in orjaških demonstracijah. Vsak čas se nudi prilika za udeleževanje in javne nastope. Čim bolj tvegavo je podvzetje, tem bolj je mikavno. Radi mladostne neizkušenosti bi morali kje drugje molčati, Hitler pa jih upošteva in jim daje posla: obhodi, straže, delitev listov in letakov, tajna in javna agitacija, vse to je njihovo delo.

Hitlerjevo gibanje je splošno predstavljalo pokret nezadovoljne mladine. Seže pozneje se je iz njega izcimil socialen, predvsem pa nacionalističen pokret. Nemčija je v letih 1918 in 1919 v notranjosti preživela revolucijo brez prave revolucije. Vsi ti neukrotenjeni in neizčiščeni elementi, ki tedaj niso mogli priti do svojega izraza, silijo sedaj v hitlerstvu na dan. Ali bo Adolf Hitler slepo kopiral Mussolinija ali pa bo skušal kaj izrazitega, svoj-

Podonavje zopet v ospredju

Razorožitvena konferenca počiva - Novi načrti za podonavski blok

Zeneva, 27. aprila. Razprava v glavnem odboru razorožitvene konference je bila odložena za nedoločen čas. To se je zgodilo oficijelno zato, da se da tehničnim pododborom možnost, da dovršijo svoje predloge glede razorožitve v posameznih vrstah orožja, to je na zemlji, v zraku in na morju. V resnici pa je glavni odbor pristal na ta odlog radi nedeljskih volitev v francosko poslansko zbornico in tudi radi odsotnosti g. Tardieua, ki se nahaja na agitacijskem potovanju v svojem volilnem okraju.

Za položaj v Zenevi je značilno, da sta se Tardieu in Brüning že prej sporazumela o tem, da se zaenkrat spravi za dnevnega reda dve najbolj kočljivi vprašanji, radi katerih se Francija in Nemčija ostro pobijata med seboj. Gre namreč za točki 4. in 5., in sicer govori prva o internacionalizaciji napadalnega orožja pod okriljem Zveze narodov, kakor jo predlaga francoski razorožitveni predlog, druga pa o nemški zahtevi, da se sme tudi Nemčija prav tako oboroževati, kakor druge države. Da obstoji ta sporazum, se je pokazalo javno šele, ko je Beneš kot poročevalec predlagal, naj se razprava o teh dveh spornih točkah odloži v smislu sporazuma med Francijo in Nemčijo. Tardieu je takoj po tem uspehu odpoval iz Zeneve, tako da je na primer berlinski »Lokal Anzeiger« lahko poročal: »Popolna zmaga Francije. Tardieu je prisel v Zenevo, govoril je z MacDonaldom, s Simonom in Brüningom ter zmaga.« Radi Tardieujeve odsotnosti je razorožitvena konferenca mnogo izgubila na pomembnosti. Niti navzočnost MacDonalda in Brüninga ne more poživiti razprav. Tudi dr. Brüning se odpravlja domov, kamor ga kliče nov položaj, ki je nastal po volitvah. Kanceler Brüning namreč odloži listnico zunanjega ministra, da bi se lažje posvetil notranje-političnim zadevam v državi. Kot kandidata prihajata v poštev državni tajnik von Bülow in g. Nodolny, načelnik nemške delegacije na razorožitveni konferenci.

Kljub protestom predsednika Hendersona in ameriškega delegata Gibsons, se je razorožitvena konferenca zopet zavlekla. Razlog za to je treba iskati tudi drugje. V ospredje silijo gospodarska in finančna vprašanja, v prvi vrsti problem Pod-

navja, ki jim gre radi nujnosti prednost pred razorožitveno konferenco.

Razorožitveno vprašanje ni niti tako nujno več, ker so priče države same pod pritiskom silne finančne stiske nižati postavke za vojaštvo v državnih proračunih. Mnogo bolj nujno je vprašanje rešitve obdonavskih držav pred finančnim polomom. »Echo de Paris«, ki je znan po svojih zvezah z zunanjim ministrstvom, je poročal, da bi se to vprašanje reševalo na reparacijski konferenci v juniju v zvezi z reparacijami samimi. Nemčija naj bi se za usluge, ki bi jih bila deležna glede reparacij, izkazala hvaležno s tem, da bi popustila glede Podonavja in pristala na osnovevanje gospodarskega bloka ob Donavi na podlagi prednostnih carin. Zanimivo je, da Jugoslavija zavrača ta predlog in neče nikakor pristati na zvezo med reparacijami in podonavskim problemom. Očividno bi se Jugoslavija rada neposredno pogajala z Nemčijo in si svoje koncesije glede reparacij dala plačati z dobro trgovinsko pogodbo, ki bi ji zagotovila izvoz njenih pridelkov v Nemčijo.

Pozornost je zbudil nov načrt bivšega madjarskega državnega tajnika Hantosa za osnovevanje podonavskega bloka. Dr. Elemer Hantos je svoj načrt že dni izročil Zvezi narodov. Njegov načrt izpopolnjuje Tardieujevega, in sicer tako, da bi bile tudi Nemčija, Italija in Poljska posredno deležne podonavske gospodarske zveze. Podonavske države bi morale Nemčiji, Italiji in Poljski zagotoviti, da ne bo njihov uvoz v Podonavske države prav nič trpel in da ne bodo te države postavile visokih carin proti svojim sosedom. Te tri velesile bi torej pred ostalimi evropskimi državami uživale določene prednosti, ki naj bi jih plačale s tem, da bi kupile presežek poljedelskih pridelkov podonavskega bloka. Ta presežek nikakor ni tako velik, kakor splošno sodijo in bi se celo zmanjšal, ako bi s finančno pomočjo dvignili kupno možnost v podonavskih državah.

Dr. Hantos meni, da bi se s temi ukrepi zgolj trgovinsko političnega značaja nikakor ne moglo rešiti podonavske države, ker bi v njih prej prišlo do finančnega poloma, kakor bi se pokazali dobrodejni učinki nove carinske zveze. V istem času je treba zagotoviti obstoj njihovih valut, obnoviti svobodno trgovino in svoboden devizni promet. Treba

bi bilo tudi uvesti denarno edinstvo in sicer s karteliranjem emisijskih bank. Na srednji evropski konferenci, ki se bo vršila za blinko v Budimpešti, bodo podrobno razpravljali o denarnem problemu.

Francosko zunanje ministrstvo je sicer javno zanikalo poročilo, ki ga je poslal pariški dopisnik »Pester Lloyd« o konkretnem načrtu glede Podonavja, ki ga proučuje francoska vlada. Vendar je brezdvomno nekaj na tem poročilu, sicer bi francoska vlada sploh vesti ne zanikala. Po tem poročilu bi se o Podonavskem vprašanju pogajalo samo 5 neposredno prizadetih držav, medtem ko bi Francija, Anglija, Nemčija in Italija poslali na konferenco samo svoje izvedence. Podonavske države bi znižale med seboj za 10% zunanje carine. Nikakor pa ne bi smele dvigniti carin napram drugim državam. Prejele bi časno posojilo v znesku 160—200 milijonov švicarskih frankov, pozneje bi izdale večje posojilo in sicer 5 milijard švicarskih frankov, a v jamstvo bi morale zastaviti dohodke iz carin.

Lozanska konferenca bo nadaljevanje ženevskih posvetovanj

London, 27. aprila. Z. Po informacijah »Times« so neosnovane govorice, da bo delo lozanske konference omejeno, tako da bi ta konferenca reševala samo podonavski problem, medtem ko bi se vojnih dolgov in reparacij samo delno dotaknila, a podaljšanje moratorija za nekoliko mesecev prepuščala drugi konferenci, ki naj bi se sestala koncem leta, da to vprašanje definitivno uredi. »Times« ne zanika, da bo konferenca v Lozani predvsem vzela v roke podonavski problem, ne veruje pa, da bi reševala samo to vprašanje, ko je vendar tudi za druge probleme potrebna hitra rešitev. »Manchester Guardian« zatrjuje v uvodnem članku, da je v diplomatskih zasedanjih, ki se vodijo v Zenevi, priznana potreba, da se v prvi vrsti reši podonavsko vprašanje, vendar pa s tem njen program ni omejen, nego ravno nasprotno razširjen, kaj se bo poleg podonavskega vprašanja razpravljalo tudi problem vojnih dolgov in reparacij. Ni dvoma, da se bo konferenca dotaknila tudi drugih aktualnih vprašanj, katerih se ne bo mogla izogniti, kakor n. pr. valutno vprašanje in carinske tarife. Vsa ta vprašanja so med seboj tako tesno povezana, da bodo državni prisiljeni razpravljati tudi o teh problemih.

Japonska zasede tudi severno Mandžurijo

Mrzlične priprave Rusije za vsak slučaj

London, 27. aprila. Velika delavnost kitajskih dobrovoljskih čet, ki so se uprle japonofilski mandžurski vladi, pomeni namo vodo na mlin Japonske. Dočim se je namreč Japonska do sedaj ogibala zasedbe severne Mandžurije, ki leži med vzhodnokitajsko železniško progo in reko Amur, ji sedaj akcija vsaških čet služi za pretezo, da bo zasedla tudi to ozemlje. Če se to zgodi, bo vzhodnokitajska železnica, katero je do sedaj upravljala Rusija skupno s Kitajcem, postala last Japonske. Stvari se torej razvijajo natančno tako, kakor so se razvijale pred japonsko-rusko vojno leta 1905.

Številne kitajske čete, katerim poveljujejo razni kitajski generali, med katerimi je — objektivno rečeno — tudi veliko pustolovcev, plenijo vzdolž vzhodnokitajske železnice in uničujejo progo, tako da sedaj vlaki iz Rusije vozijo samo do Harbina in je na ta način zveza z Vladivostokom možna samo po poamurski železniški progi čez Habarovsk in Blagoveščensk. Japoncem pride seveda to jako prav in sovjetski tisk je tako »zloben«, da jih naravnost dolži, da so oni sami aranžirali te bande. Naj bo stvar taka ali drugačna, Japonci so sklenili, da odpošljejo na sever 39. brigado pod poveljstvom generala Kemure. Na ta način bo severna Mandžurija s Harbinom postala eno samo bojišče.

Da to zelo vznemirja Rusijo, ki se bo zelo težko sprijaznila s mislijo, da bi ob Poamurju dobila namesto Kitajske za svojo sosedo Japonsko, je naravno. Rusi se boje, da ne bi prišel trenutek, ko bo japonska ekspanzivnost prekoračila meje Mandžurije. Zato se Sovjetska Rusija mrzlično pripravlja za vsak slučaj. Vzdolž cele meje stoji 10. legija rdeče armade, tako zvana GPU, ki jo smatrajo boljševiki za gardo sovjetskega režima. Rusi organizirajo tudi čete iz Kitajcev in Korejcev. Ta-

ko v Primorju kakor v Poamurju je nakopičeno vse polno aeroplanov, tankov, težke in trdnjavske artiljerije kakor tudi municije. Okoli Vladivostoka Rusi mrzlično popravljajo utrdbe in gradijo nove. Delo vodijo nemški častniki in inženjerji. Mornarica v Vladivostoku je ojačena po pomorskih iz Sebestopola in Kronštata, med katerimi je mnogo bivših nemških mornariških častnikov. V Vladivostoku kakor na otokih Ruski, Askold in Putirjev so zgrajene aeroplanske baze. Spustili so v morje najmanj 20 podmornic, ki jih gradijo še nadalje. Več podmornic je priplulo v Vladivostok iz Nikolajeva na Črnem morju. V Vladivostokem arzenalu mrgoli nemških mojstrov in delavcev.

Japonci so seveda ogorčeni tako nad Rusi kakor nad Nemci in grozijo nemški trgovini z bojkotom.

Bolj razveseljuje vesti pa prihajajo iz Šanghaja. Cesar ni nihče pričakoval, se je zgodilo. Med japonskimi in kitajskimi delegati se je namreč sklenilo definitivno premirje. Premirje so podpisali razen Japoncev in Kitajcev tudi zastopniki velesil. Premirje določa: 1. da se sovražnosti popolnoma prekineta, 2. da kitajske čete ostanejo na svojih postojankah, 3. da se Japonci umaknejo na položaje, ki so jih imeli pred 18. januarjem, 4. da se imenuje mešana komisija, ki bo nadzorovala umik Japoncev, 5. da se vse to izvrši, počenši z dnem, ko se sporazum podpiše. Sporazum je bil javljen Društvu narodov v Zenevi.

Ta sporazum daje ljudem povod, da razmišljajo o njegovih virkih. Nekateri pravijo, da ga je pripisati vplivu Čangkajška, ki bi se z Japonci rad pomiril, drugi pa menijo, da je sporazum delo Japoncem prijaznih velesil, ki spričo napetih odnosov med Rusijo in Japonsko želijo, da bi Japonska za vsak slučaj imela zavarovan hrbet.

mahu. V vsakem ljudskem gibanju sta potrebna oba bistvena elementa: eden, ki je konservativen, ki ohranja pridobljeno in čuva tradicijo, in drugi, ki je nosilec novih potov in novih misli, ki išče novih obzorij in vdira v nove svetove. Oba sestavna dela sta za gibanje enako pomembna in enakovredna. Pokreta brez mladine si sploh ne moremo predstavljati, a mladina, sama sebi pripuščena, kaj rada izgubi smisel za stvarnost in zabodi za svojimi idealističnimi sanjami. Ko bi se nemške politične stranke tega zavedale, ne bi danes bilo treba klicati: Hitler ante portas. V še večji meri velja to za Avstrijo, zlasti za krščanske socialce, ki sedaj, po volivnem neuspehu, uvidevajo svojo pogreško, ki so jo napravili s tem, da so dolga leta zanemarjali svojo politično mladinsko organizacijo. Sicer pa je to načelo obče veljavno povsod in za vse, kar naj nosi ponosni naslov narodnega pokreta.

Moskva, 27. aprila. Z. Predsednik mednarodnih strokovnih organizacij Lozovski je na seji komisarjev strokovnih organizacij izjavil, da je vojna na Vahodu neizbežna.

Moskva, 27. aprila. tg. Promet na južni in vzhodni progi vzhodno-kitajske železnice je prekinjen. Na južni progi, ki tvori od Harbina zvezo na kitajsko stran, so Kitajci ustavili mednarodni vlak, obenem pa prijeli in odpeljali 13 Japoncev, ki so bili v vlaku. Ruski predsednik vzhodno-kitajske železnice Rudij je izjavil v Harbinu, da so nastala motenja v železniškem prometu samo radi vojnih dejanj japonskih vojakov. Popolnoma nerresnični pa so očitki, da bi sovjetski železniški namestenci sabotirali promet ali pripravljali stavko.

Nazadovanje slovenskih glasov na Koroškem

Celovec, 27. apr. tg. Pri nedeljskih občinskih volitvah na Koroškem je bilo po uradnih podatkih oddanih 7127 glasov, s katerimi so Slovenci pridobili 225 mandata, dočim so dobili leta 1928 še 9260 glasov z 239 mandati.

V Franciji je 4000 kandidatov

Pariz, 27. apr. Z. Na prvo majskih volitvah bo voljenih 615 poslancev, med tem ko jih je bilo pri volitvah leta 1928 samo 612. Ustanovljeni so namreč trije novi volivni okraji. Francija ima 42 milijonov ljudi, od teh 2 milijona tujcev. Od 40 milijonov Francozov, ženske namreč nimajo volivne pravice, bo glasovala tretjina. Pri zadnjih volitvah je bilo 11.300.000 volivcev, glasovalo pa jih je 9.500.000. Pri prvih volitvah bo izvoljen, kdor bo imel absolutno večino, pri ožjih volitvah pa zadostuje relativna večina. Danes opoldne so bile končane prijave kandidatov, katerih se je prijavilo okoli 4000.

Znižan diskont v Nemčiji

Berlin, 27. aprila. tg. Osrednji odbor nemške državne banke je sklenil na današnji plenarni seji, da zniža diskontno in lombardno mero od 28. aprila dalje za pol procenta na 5% odnosno 6%. V utemeljevanju tega nenadnega sklepa naglašajo predsednik državne banke dr. Luther, da se je državna banka odločila k temu znižanju obresti kljub ugodnemu deviznemu položaju, da s tem omogoči narodnemu gospodarstvu glede obrestovanja čim večje možnosti pobude.

Brezposelnost v Ameriki

Newyork, 27. aprila. AA. Po najnovejših podatkih o brezposelnosti, ki jih je objavil predsednik federacije za delo v USA g. Green, se je število brezposelnih delavcev v USA dozdaj povečalo na 7.950.000 ljudi. Da se odstranijo težkoče, ki groze socialnemu miru, predlaga g. Green, naj se uvede petdnevni tednik.

Dušan Sernee, minister n. r.:

Dr. Vidmarjev načrt elektrifikacije

V svojem predavanju dne 10. marca 1932 v društvu »Merkur« je g. prof. dr. Milan Vidmar postavil konkreten predlog, kako naj se organizirajo naše elektrarne v svrhu čim uspešnejšega delovanja, da se s tem vsaj deloma popravijo napake, ki so se po njegovem mnenju zgodile v preteklosti. Njegov predlog je naslednji:

Dravska banovina naj se nemudoma razdeli na električne srece, ki bodo pridrženi vsaki svoji elektrarni. Velikost teh srezov naj se prikladi velikosti elektrarne. Vse elektrarne naj se dalje zvežejo med seboj. Temelj te medsebojne zveze naj bi tvorila banovinski daljnovod iz Velenja do Črnuče in falski daljnovod iz Fale v Laško in Trbovlje. Ustanovi naj se centralna električna družba, ki bi diktatorično dirigirala električni tok iz enega področja v drugo področje. Vsaka elektrarna, ki bi morala biti članica te družbe, bi bila zavezana, na povelje centralnega vodstva dobavljati v skupno omrežje odvisno množino energije po lastni ceni. Vsaka elektrarna pa bi tudi morala na povelje centralnega vodstva sprejeti iz skupnega omrežja odvisno množino energije druge elektrarne in jo plačati po ceni, po kateri bi jo lahko sama proizvajala. Nevarnosti, da bi posamezne elektrarne pri tem navedle napačno produkcijsko ceno, po mnenju g. profesorja ni, ker bi bila taka elektrarna v nevarnosti, da ji centralno vodstvo diktatorično vsili energijo in omeji njen lastni obrat. Izkušnja, napovedati prenizko ceno, pa bi bila preprečena s tem, da bi centralno vodstvo v takem slučaju lahko zahtevalo od dotične elektrarne velike množine toka po napovedani prenizki ceni. Centralno obratno vodstvo bi za odvzeto energijo plačevalo manj, nego za oddajo, ter na ta način zaslužilo, tako da bi imela centralna električna družba izdatne dohodke.

Ta načrt, sestavljen po belgijskem vzorcu, pa našim razmeram nikakor ne odgovarja.

Belgija, ki nima nikakih vodnih sil, ima samo kalorične centrale. Produkcijski stroški v vseh teh elektrarnah so radi tega približno enaki, kajti vse elektrarne so investirale približno enake relativne zneske v stroje in poslopja in vse elektrarne uporabljajo premog iste kvalitete in iste cene. Kontrola nad cenami, ki se prijavijo centralnemu vodstvu, radi tega ni težka. Razlike med produkcijskimi cenami sploh ne morejo biti velike, vsaj ne take, da bi igrala važno vlogo ter bi mogle eno podjetje v korist drugega uničiti. Drugače je pri nas, kjer imamo opravka z vodnimi in kaloričnimi centralami. Produkcijski stroški enih in drugih so zelo različni, zelo različni pa so tudi produkcijski stroški posameznih vodnih central. Ker je med produkcijske stroške šteti pred vsem tudi stroške amortizacije in obrestovanje kapitala, vloženega v celo napravo, je to naravno. Vodne naprave pri eni elektrarni so razmeroma majhne, pri drugi ogromne, in tako nastane lahko ogromna diferenca v zneskih, ki so potrebni za amortizacijo in obrestovanje pri eni in pri drugi elektrarni. Pa tudi brez ozira na amortizacijo in obrestovanje so pri vodnih centralah produkcijski stroški zelo različni in nestalni zaradi tega, ker so odvisni v prvi vrsti od tega, koliko energije elektrarna proda. Fala na primer mora amortizirati in obrestovati okoli 30 milijonov švicarskih frankov brez ozira na to, ali proda 10 milijonov KW, ali 50 milijonov KW ali 200 milijonov KW. Amortizacija in obrestovanje ostaneta vedno enaka. Če se da amortizacija in obrestovanje porazdeliti na 10 milijonov KW, bo električni tok pač tako drag, da ga nihče ne bo mogel rabiti, če pa se isti znesek razdeli na 200 milijonov KW, pa bo električni tok lahko izredno cenen. Na ta način producent električne energije pri vodni napravi svojih produkcijskih stroškov v naprej niti izračunati ne more.

Pri kaloričnih centralah je sicer cena toka tudi deloma odvisna od množine, katere se proizvaja, toda v veliko manjši meri kakor pri vodnih napravah.

V Belgiji je bil načrt, ki ga predlaga g. profesor, pač izvedljiv, ker gre za stare kalorične centrale, ki obratujejo vse pod približno istim pogojem, katere imajo vse ustajeno konsumno področje in jim gre samo za medsebojno pomoč, radi katere jim za slučajne izredne potrebe bi treba vsaki posamezni vzdrževati rezervnih strojev.

Vzorec, po katerem so se organizirala stara, dobro fundirana podjetja, ki nimajo več mnogo interesa na medsebojni konkurenci, pa ne more biti zgled za podjetja, ki so še v povojih. In to zlasti še, ko imamo pri nas opraviti z vodnimi in kaloričnimi centralami, dočim ima Belgija opraviti samo s kaloričnimi centralami.

Dalje je važno sledeče:

Centralna družba, ki naj dirigira tok iz enega področja v drugo, naj bi imela izdatne dohodke. Stremenje vsakega narodnega gospodarstva mora biti, da posrednika med producentom in konsumantom po lažnosti izloči, oziroma tega dopušča le v taki meri, ki je neobhodno potrebna, kajti po posrednikih so blago vedno podražji. Temu narodno gospodarskemu principu družba, ki jo je zamislil g. profesor, gotovo nasprotuje.

Zlasti važno pa je, če gledamo na stvar z narodnega stališča, sledeče:

Omenil sem že, v kakšni ogromni meri so produkcijski stroški odvisni od tega, v kakšni meri je izrabljena kapaciteta električne naprave, zlasti vodne.

V centralno družbo, katero si je zamislil g. prof. Vidmar, naj bi vstopili mali in veliki producenti. Ta družba naj bi prevzela od banovine sedanja njena omrežja ter s sodelovanjem banovine gradila nova omrežja.

V času, ko bodo omrežja dograjena, pa se lahko zgodi sledeče:

Eden večjih producentov — to je danes Fala — postala bi TPD s trenutkom, ko spravi v obrat svojo elektrarno — bi lahko dobil skomine, da ubije vse druge ali vsaj manjše producente. Ta družba naj bi prevzela od banovine sedanja njena omrežja ter s sodelovanjem banovine gradila nova omrežja.

Današnja kapaciteta posameznih elektrarn stoji

v sledečem razmerju: Banovinske elektrarne 2 — skupno z Velenjem 1 — Mestna elektrarna 2, Fala 33 in Trbovlje — če pride v obrat — 9. Druge elektrarne, ki naj bi se tudi prišle, so v primeri s tem malenkostne ter bi se izražale njihova kapaciteta napram navedenim samo v decimalkah.

Veliki producent bo imel vedno težnjo, da malega producenta ubije, in to mu ne bo težko, če ob izrabi polne kapacitete nudi tok lahko po nižji ceni kakor mali producent, ki nima izrabljene cele kapacitete.

In ker bi kot velika producenta ob realizaciji načrta ga. profesorja prihajala v poštev v prvi vrsti Fala in Trbovlje, je jasno, da bi bila tema dvema dana možnost, da tekom časa monopolizirata produkcijo električnega toka v Dravski banovini.

Na ta način je predlog g. profesorja naravnost voda na mlin tujega kapitala. In uresničenje tega predloga bi pomenilo ne samo podporo tujemu kapitalu, ampak bi obenem uničilo to, kar smo si

Italijanski komunike o trgovinski pogodbi z Jugoslavijo

Rim, 27. apr. Oficiozni komunike o podpisani pogodbi med Italijo in Jugoslavijo pravi sledeče: Pogodba, ki se je perfekcionirala po obsebnih razgovorih, pri katerih sta obvede stranki pokazali odličnega duha sodelovanja in umevanja, popolnoma zadovoljuje želje, ki so jih ponovno izražali italijanski industrijski producenti in agrarni krogi, predvsem živinorejci. Trgovinska bilanca med Italijo in Jugoslavijo je neugodna za Italijo, katere zelo uvažajo les, ki ga ima Jugoslavija v izobilju. Kar se tiče živine, svežega mesa in mesnih produktov, se je Jugoslavija veliko okoristila v primeru z Italijo, predvsem zato, ker je bila Italija s pogodbo iz l. 1924 dovolila v korist Jugoslavije zelo znižane carine, katere so bile potem v soglasju s klavzulo, najbolj favorirane nacije razširjene tudi na druge države. Zaradi tega se je sčasoma rodila neugodna posledica, da je bila znatno oškodovana italijanska živinorejska produkcija, ki je zelo čutila konkurenco živinoreje podonavskih držav in ki je onemogočala vse efekte fašistične akcije v prid povzdiga domače živinoreje.

Prvega novembra lanskega leta je italijanska vlada pozvala Jugoslavijo, naj se obstoječa pogodba zaradi tega modifika. 23. novembra 1931 sta obvede stranki sklenili sporazum, da bosta začeli tozadevna pogajanja, ki naj bi se končala 31. maja 1932. Ako bi se sporazum ne bi bil dosegel, bi bila trgovska pogodba iz l. 1924 razveljavljena in obvede državi bi imeli popolno svobodo akcije. Hvala Bogu do tega ni prišlo. Sporazum, ki je bil

Obvezno zavarovanje potnikov z avtobusi

Belgrad, 27. aprila. AA. Na podlagi § 82 in 450 obrtnega zakona je minister za trgovino in industrijo predpisal pravilnik o obveznem zavarovanju rednega prevoza potnikov z avtobusi. Pravilnik se glasi:

Cl. 1. Za redni prevoz potnikov v avtobusnem prometu je treba potnike zavarovati po določbah tega pravilnika. Obvezno zavarovanje obsega: 1. Telesne nezgode potnikov, ki potujejo z avtobusi in z motornimi kolesi avtobusnih podjetij, ki ž nji-mi opravljajo redni potniški promet. 2. Zakonsko odgovornost avtobusnih podjetij za telesne poškodbe in škodo na stvarih, storiene od teh avtobusov in motornih koles tretjim osebam, ki niso potniki. 3. Potniško prtljago in druge predmete, ki jih imajo potniki s seboj.

Cl. 2. Obvezno zavarovanje se izvede na breme potnika, in sicer tako, da avtobusna podjetja poberejo od potnikov zavarovalne premije pri prodaji vozniških listov. Ti vozniški listi se bodo izdajali v predpisani obliki in bodo obenem nadomestovali zavarovalne listine (police) podjetja, pri katerem se je treba zavarovali obvezno in v smislu tega pravilnika. Avtobusna podjetja morajo izpolniti vse obveze, ki jim bodo predpisane pri izvrševanju obveznega zavarovanja. Osebe, ki jim bo pripadla na podlagi zavarovanja kakršnakoli pravica do odškodnine napram zavarovalnemu podjetju, bodo mogle priti do svojih pravic neposredno pri zavarovalnem podjetju tako, kakor bo predpisano za izvrševanje obveznega zavarovanja.

Cl. 3. Obvezno zavarovanje bo izvedeno po enem obrazcu za vsa kraljevino. V to svrhu bo minister za trgovino in industrijo na podlagi določbe § 82 odst. 1 obrtnega zakona sklenil za vsa država pogodbo o zavarovanju z zavarovalnim podjetjem v naši državi. Pogodba bo sklenjena na podlagi pogojev, ki se bodo predhodno določili.

Cl. 4. Za obvezno zavarovanje po pogodbi, ki bo sklenjena z zavarovalnim podjetjem, bo izdal minister za trgovino in industrijo posebna navodila pristojnim splošnim upravnim oblastvom.

Cl. 5. Prestopki proti temu pravilniku se bodo kaznovali po obrtnem zakonu, v kolikor se storjena dejanja ne bodo kaznovala po kazenskem zakonu.

Cl. 6. Ta pravilnik stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem razglasitve v Službenih novinah.

Krvavi nemiri na Španskem

Madrid, 27. aprila. Z. Tekom večerajšnjega dne je prišlo do hudih nemirov v več mestih Španije. V Malagi so stavkajoči delavci napadli mestno posvetovalnico ter oropali tudi nekoliko trgovin. V Valenciji, Bilbau in Burgasu je prišlo do spopada med delavci in meščansko gardo. V Garroinu so stavkajoči skušali zažgati neki samostan, v nekem manjšem mestu v okolici pa je meščanska garda ubila dva demonstranta. Neki gardist je bil težko ranjen.

Velika tatvina

Berlin, 27. aprila. Ig. Z berlinskimi osebnim vlakom je dospel večeraj na poljski mejni kolodvor Benčen zaboj zlatega denarja v vrednosti 25 milj. mark iz Holandske. Posiljatev je bila namenjena neki varšavski velebanki, pa so jo v carinarnici ukradli. Oblasti so aretirale nekega carinskega uradnika.

Dunajska vremenska napoved: Menjaje oblačno, verjetno celo nevihte, višja temperatura.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačnost bo narasla, vreme se bo najbrže nekoliko poslabšalo.

do danes na polju elektrifikacije ustvaril sami in kar se danes popolnoma lepo in uspešno razvija. Naša gospodarska osamosvojitve bi prišla s tem izdaten korak nazaj mesto naprej.

Pred vsem z narodnega stališča, katero je g. predavatelj tudi poudarjal, je torej predlog nemogoče sprejeti.

Pred nekaj dnevi sem govoril o tem problemu z nekim Hrvatom strokovnjakom, in ta je svoje mnenje formuliral tako, da je rekel: »Če bi imela priti preskrba dežele z električno energijo v roke tujega kapitala, bi bilo treba od hiše do hiše agitirati in ljudem dopovedovati, da je prej v njihovem interesu, da se vrnejo h lešterbam in trškam, kakor pa, da se zaslužijo tujci, ki se ga ne bodo nikdar več otresli.«

Temu mnenju se pridružujem v celem obsegu in prepričan sem, da je istega mnenja cela slovenska javnost, ki je stremela in stremi za tem, da se osamosvoji na vseh poljih narodnega udejstvovanja, zlasti tudi na gospodarskem polju.

Z ozirom na navedeno mi je nemogoče razumeti, kako je bilo gu. prof. drju. Vidmarju mogoče, da je svoj spredaj označeni predlog predložil slovenski javnosti.

podpisani 25. aprila, vpoštevata interese eksporta italijanske industrije v Jugoslavijo. Sporazum nadalje bistveno izpreminja določbe dosedanje pogodbe v prid Italije, v kolikor znatno zvišuje mejo konvencionirane carine na jugoslovanski uvoz govejve živine, žive in mrtve perutnine, svežega mesa in slanin, kar ima namen, primerno zaščititi italijansko živinorejo. Sporazum ureja tudi carino na jajca. Zato bo Italiji omogočeno devinkulirati lastni tarif za živinorejske produkte in aplicirati na Jugoslavijo nove carine, ki so znatno višje od sedanjih in ki zadostno zaščitijo italijansko agrarno narodno ekonomijo. Sporazum se tiče tudi produktov, ki jih uvažva v Jugoslavijo Italija in za katere je Italija l. 1924 dosegla olajšave. Toda te spremembe niso preveč znatne in ne ovirajo italijanskega izvoza v Jugoslavijo; narobe — za marsikateri produkt je Italija dosegla lahke olajšave.

Sporazum ureja tudi devizno trgovino. Omejitve devizne trgovine, ki se je zadnji čas uvedla v Jugoslavijo, je zelo ovirala italijanski izvoz, po sklenjenem sporazumu pa se bo ta stvar uredila na zadovoljiv način, kakor se je uredila s Češkoslovaško. Sporazum bo stopil v veljavo najkasneje 31. maja. Tarifi se bodo pa uveljavili, ko bo postala Italija svobodna z ozirom na one države, katerim dovoljuje klavzulo najbolj favorirane nacije. Sporazum velja za eno leto, se pa lahko avtomatično podaljša. Zapade pa šest mesecev potem, ko se odpove.

Tardieu obolet

Pariz, 27. apr. Ig. Tardieu je nenadoma obolet v vratu. Zato niti ne bo mogel govoriti na volivnem shodu v Belfortu, niti ne bo mogel potovati v Zenevo. Danes je poslal sledečo brzojavko Paulu Boncourju, voditelju francoske delegacije v Zenevi: Bil bi vam zelo hvaležen, če bi sporočili gospodm Stimsonu, MacDonaldu, Brüningu in Grandju sledeče: Ko so mi tovariši sporočili željo, da bi se zopet sestel v petek v Zenevi, sem na to pristal, dasi sem bil že nekoliko bolan. Vnetje v grlu pa se je tako razvilo, da so mi zdravniki prepovedali potovati dve noči, pa tudi prepovedali politični govor, ki sem ga hotel jutri imeti v Belfortu. Ta govor bo torej prečital na shodu moj tovariš iz vlade. Zdravniki so mi prepovedali vsako govorjenje in mi predpisali popoln mir. To mi je zelo neprijetno, vendar ni v mojih močeh, da bi se temu ubranil. Prosim Vas, da sporočite mojim tovarišem tujih vlad odkritosrčno obžalovanje.

Pokop kardinala Piffa

Dunaj, 27. apr. Ig. V smislu zadnje želje pokojnega kardinala dr. Piffa je bilo danes njegovo truplo slovesno pokopano v Kranichsbergu. Pogreba so se udeležili zvezni kancler dr. Buresch in več ministrov, cerkvena opravila pa je izvršil dunajski kapitelški vikar naslovni škof dr. Kamprath ob veliki asistenci. Ob grobu je govoril zvezni kancler dr. Buresch. Ob istem času pa je bil v Štefanski cerkvi na Dunaju prvi rekvijem po pokojnem kardinalu, ki ga je opravil sam papeški nuncij in so bili prisotni zvezni predsednik Miklas, madjarski primas dr. Szeredy in kardinal dr. Faulhaber iz Münchena. Svečanosti so se udeležili tudi vsi javni dostojanstveniki in diplomatski zbor.

Napredovanja v učiteljski službi

Belgrad, 27. aprila. I. Na novo sta bila postavljena: učiteljski pripravnik Strand Rudolf pri Sv. Martinu na Pohorju in Zvanut Silvester pri Sv. Bolfenku na Kogu.

V 9. položajno skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Tavčar Vlasta, St. Jernej, Prešern Stefanija, Belinci, Kompoš Peter, Tržič, Duh Jožeta, Sladki vrh.

V 8. položajno skupino: Cesar Ivan, Nova Stifla, Conč Karlina, Jarenina, Sojer-Kaluzniški Stefica, Kočevje, Rojce-Berce Ana, Unee, Roth-Slapsak Ana, Ribnica, Osvirk Angela, Vojnik, Sire Josipina, Veliki trn, Povh Nada, St. Rupert pri Celju, Pečarič Boris, Studenec pri Krškem, Pavlič Albina, Kobilj pri Konjicah, Predan Lea, St. Andraž pri Ptuj, Lazar Katarina, Sv. Martin pri Mariboru, Buhelčič Hilda, Toplice pri Litiji, Majcen Gabrijela, Marenberg pri Dravogradu, Kuljiš Helena, Rudnik pri Ljubljani, Kulovič Viktorija, Bela vas, Kukovec Cecilija, St. Tomaž pri Ptuj, Klemente Avgušina, Gornja dolina pri Kranju, Zorko Elizabeta, Brežice, Zupančič Roza, St. Jernej na Dolenjskem, Kozjekov Ana, Dolnja Nemška vas pri Novem mestu, Golobčič Amalija, Sezarjevec pri Ljutomeru, Demšar Mira, Logatec, Gregl Feliks, St. Rupert pri Mariboru, Vlado Albert, Brežice, Boškovič Ivan, Dobrič pri Novem mestu, Brvovnik Josipina, St. Ilj pri Slovenjgradcu, Vujčić Adela, Artič, Vobanik Elizabeta, Muta, Rom Viktor, učitelj na meščanski šoli v Slov. Bistrici.

Atene, 27. apr. Z. Zaradi opustitve zlate valute je poskočil angleški funt na 89 drahem.

Zadnja poročila

Nasprotstvo med Nemčijo in Češko

Zeneva, 27. apr. Ig. Zenevska pogajanja o donavskem vprašanju se smatrajo začasno kot ustavljena. Glavni vzrok, da vprašanje ne napreduje, sedaj po zatrtjevanju donavskih držav ni toliko v odporu Italije, ki se je tu pokazala koncilantnejšo kakor v Londonu, temveč v nasprotstvu med interesi Češkoslovaške in Nemčije. Kakor se zatrtuje od dobro poučene češkoslovaške strani, niso nemški predlogi popolnoma nezadostni samo za Češkoslovaško, temveč tudi za vseh pet podonavskih držav, tako da ni prav nobenega upanja za sporazum. Ali se bo in kdaj se bo sestala nova donavska konferenca, zaenkrat ni mogoče videti. Najbrže je ne bo pred lausannsko konferenco. Z nemške strani pa se izjavlja, da pritegnitev Bolgarske, Grčije, Turčije, Poljske in Švice, kakor to predlaga Nemčija, vprašanja ne komplicira, temveč nasprotno poenostavlja, ker se samo na ta način lahko rešijo gospodarska vprašanja, za katere gre, resnično v smislu obnove srednje in vse Evrope.

Jutri bo pri MacDonaldu kosilo, h kateremu sta povabljeni predvsem Stimson in dr. Brüning. Ni torej izključeno, da se ne bi razgovor po kosilu nadaljeval v najožjem krogu in se končal z objavo komunikeja.

Za avtoriteto ZN

Zeneva, 27. apr. Ig. MacDonald je zvečer sprejel zastopnike svetovnega časopisa. Njegova izjava je bila v glavnem sledeča: Prvi smoter angleške politike je obnova miru in vsaka pogodba bi bila zgrešena, ki ne bi služila temu namenu. Drugi smoter angleške vlade je utrditve avtoritete Zveze narodov, katere mora smotrene pogodbe in dogovore povzročiti s prilagoditvijo in izravnanjem interesov, torej potom kompromisov. Težkoče so zelo velike, morajo se pa vsekakor premagati, ker bi vsako zavlačevanje samo neskončno poslabšalo položaj vsega sveta, narodi pa zahtevajo sedaj, da se svet končno vrne na pol, ki omogočuje gotovo prosperiteto.

Sporazum z Bolgarijo

Belgrad, 27. apr. I. Iz zunanjega ministrstva poročajo, da je jugoslovansko-bolgarska osrednja komisija, ki se je sestala v Belgradu 11. aprila, danes končala svoje delo in predložila končno besedilo konvencije za likvidacijo dvolastniških posestev na jugoslovansko-bolgarski meji. Vse določbe v tej konvenciji so bile sprejete v polnem soglasju s strani obeh delegacij ter so s podpisom te konvencije definitivno urejena vsa do sedaj še nerešena vprašanja v zvezi z likvidacijo dvolastniških posestev. S tem je končano važno poglavje v jugoslovansko-bolgarskih odnosih, in način, kako so se ta pogajanja vodila, dokazuje da bo ta konvencija ne samo zaključila celo vrsto nesporazumov, ampak da bo v naši obojestranski zgodovini pomenila začetek prijateljskega sporazuma med obema slovanskima državama na Balkanu.

Spremembe pri „Germaniji“

Berlin, 27. apr. Ig. V glavnem listu centru »Germaniji« se pripravila pomembna sprememba. Po sklepu nadzorstvenega sveta je bil do nadaljnjega poslan na dopust glavni urednik dr. Edvard Buhla in bo koncem junija zapustil svoje mesto v uredništvu. To pomeni, da namerava predsednik nadzorstvenega sveta in lastnik večine delnic, bivši poslanec von Papen, odstraniti dr. Buhlo, ki spada v ožji krog prijateljev drž. kanclerja dr. Brüninga, iz uredništva in sedaj izvršiti svoj stari načrt, namreč, izločiti »Germanijo« iz centra in ga napraviti za katoliški desničarski list. Papen je bil vedno nasprotnik weimarske in velike koalicije in je hotel privedi centum k desnici.

Oboroževanje Italije

Rim, 27. apr. Ig. Italijanski minister za zrakoplovstvo Balbo je danes zaključil v poslanski zbornici razpravo o proračunu italijanskega zrakoplovstva in pri tem obširno orisal razvoj italijanskega zračnega orožja, odkar ga je reorganiziral fašizem. Njegova izvajanja presenečajo, ker ugotavljajo, da dosedanja sredstva ne zadostujejo za ohranitev sedanjega statusa, radi česar mora zahtevati povečanje svojega proračuna, ako hoče Italija ohraniti udarno moč italijanskega zračnega orožja. Ni nobenega dvoma o tem, da se bo bodoča vojna vršila v zraku v višinah nad 10.000 m in da se mora Italija temu primerno pripraviti. Zadnja italijanska lovška letala so že dosegla hitrost 325 km do višine 500 m, dočim se njihova hitrost nad to višino poveča na 360 km, dočim se letala v 10 minutah lahko dvignejo do višine 6000 m.

Občinske volitve v ČSR

Praga, 27. aprila. V nedeljo so se vršile občinske volitve v Pribřamu, Dobřišu, Modranah, v Týnu, Stražnici, v Poštornu in v Košicah. V Pribřamu je češkoslovaška ljudska stranka pridobila 440 glasov in bo imela v občinskem svetu 11 mandatov, to je enega več kakor po volitvah v letu 1928, narodni socialisti imajo 6 mandatov (prej 7), socialni demokrati 6 (7), komunisti 2 (3). V Modranah je bilo za lidovce oddanih 211 glasov (prej 154) in bodo imeli sedaj 1 mandat (prej 2), narodni socialisti 8 (9), socialni demokrati 5 (3), komunisti 9 (prej 9). V Košicah bo imela Hlinkova stranka 2 mandata (prej 2), češkoslovaška ljudska stranka 1 mandat (v prejšnjih volitvah ni nastopila), narodni socialisti 6 (5), demokrati 4 (4), češkoslovaški socialisti 9 (9), madjarski socialisti 2 (prej niso nastopili), obrtna stranka 4 (2), madjarska narodna stranka 5 (7), krščansko socialna stranka 9 (11). Komunisti si niso izvojevali niti enega mandata.

Drobne vesti

Belgrad, 27. aprila. AA. Zaradi pokvarjenega nasipa med postajama Bosanska Rača in Trnjaci na progi Bosanska Rača—Ugljevik je generalna direkcija drž. železnice ustavila ves promet na tem delu proge.

Atene, 27. aprila. Ig. Grški zunanji minister Mihalakopoulos bo v prvi polovici meseca maja dospel v Belgrad, da vrne lanski obisk ministrskega predsednika dr. Marinkovića v Atenah.

Pariz, 27. aprila. Z. »Matin« poroča, da je izvršil samourar Angles Baxter, bivši sluga znamenite belgijskega bogataša Löwensteina, ki je padel na do sedaj še nepojasnjen način iz letala in našel smrt v Canale de la Manche. Po smrti svojega gospodarja je bil sluga v službi pri njegovem sinu. Čuje se, da je samomorilec pustil neko pismo, v katerem je sporočil tajnost smrti bankirja Löwensteina.

Na pomoč stradajočim rudarskim otrokom

Uspeh ankete pri g. banu

Ljubljana, 27. aprila.

Danes ob pol 3 popoldne je sklical g. ban anketo trboveljskih in hrastniških karitativnih organizacij in občinskih zastopnikov, kako pomagati brezposelnim rudarjem. Ankete, ki jo je vodil g. ban, se je udeležilo 14 zastopnikov, med njimi generalni ravnatelj TPD g. Skubeč.

G. ban je pojasnil namen ankete in poudaril, da si on želi pomoč rudarjem v prvi vrsti tako, da se preskrbe z življenjem pred vsem otroci nezaposlenih in le delno zaposlenih rudarjev.

Zastopniki delavstva pa so zastopali mnenje, da bi taka pomoč bila le začasna. Treba je trajne pomoči, to je pa mogoče doseči le z javnimi deli, katera naj organizira banovina po občinah. Banovina naj ali sama započne javna dela, ali naj pa prizadeja občinam da na razpolago dovolj denarnih sredstev za nje.

G. ban je nato izjavil, da na kaka večja javna dela z ozirom na proračunska sredstva ni misliti. Javna dela se bodo započela le v toliko, v kolikor so določena v proračunu. Za zgradbo zasavske ceste Rače—Zidani most—Ljubljana je že vse pripravljeno. To cesto bodo letos začeli graditi. Naročil je, naj sprejemajo v delo pri tej cesti v prvi vrsti le domače brezposelne, rudarje, steklarje itd. Seveda zasluga ne bo dosti. Povedal je tudi, da bo dobil dva vagona moke št. 5 iz Banata, ki se bo porazdelila med popolnoma brezposlene rudarje. Moka bo stala v razprodaji po 2 Din. Razprodajala pa se bo v okviru pomožne akcije, kakor je zamišljena.

Nato se je anketa zedinila na prehranjevanje

otrok. V ta namen bo TPD prispevala zaenkrat s predumom 100.000 Din. Dne 15. maja se bo vršila seja upravnega odbora TPD, ki bo določila večji znesek. Zastopnik TPD je izrazil željo, naj bi do tlej občine Zagorje, Trbovlje in Rajhenburg, oziroma Senovo napravilo proračune za najbolj potrebne otroke, za katere naj se proračuna dnevna prehrana s 5 Din za osebo. TPD bo dala na razpolago tudi poslopje in opravilo za javne kuhinje, ki naj se ustanove po vseh teh krajih za otroke brezposelnih rudarjev.

Sklenjeno je bilo, naj se povsod po teh krajih takoj ustanove pomožni odbori, ki bodo sestavljeni iz članov že delujočih karitativnih ustanov in ki bodo vodili te kuhinje za stradajoče rudarske otroke.

Udeleženci so izjavili, da zasebne karitativne organizacije ne bodo mogle več mnogo prispevati v te namene. Zato so apelirali na zastopnika TPD, naj ona da čim večji znesek v ta namen.

G. ban je predlagal, da bi samo za Trbovlje bilo potrebnih vsak mesec 150.000 Din. G. Filip Križnik je poudaril, da bi samo v Trbovljah prišlo v poštev nad tisoč otrok, radi česar bi znesek Din 150.000 na mesec bil celo premajhen. Zastopnik TPD pa je odgovoril, da je za TPD v sedanjih razmerah to prevelika vsota, kakršne bi v teh gospodarskih razmerah TPD ne zmogla. Pač pa je apeliral zastopnik TPD na občine, naj čimprej izdelajo in pošljejo proračune, da bo TPD videla, s koliko vsoto mora razpolagati.

Po teh obojestranskih ugotovitvah in izraženih mislih se je anketa razšla.

Roparski napad na izterjevalca

Litija, 27. aprila.

V torek je šel litijski eksekutor g. Kubod po službenih opravkih v okoliške hribe. Ko se je popoldne vračal domov, se mu je pred Poganikom pridružil neznan moški, star okrog 22 let. Začel se je z g. Kubodom razgovarjati, a le-ta mu je malo odgovarjal.

Naenkrat pa je neznanec potegnil iz žepa revolver in oddal strel, ki je šel mimo ušes g. Ku-

boda. Ko je ta zaslišal strel, je imel toliko prisotnosti duha, da se je naglo sklonil. Napadalec je nanj oddal še tri strelce, ki pa so zgrešili svoj cilj. G. Kubod se je nato naglo obrnil in udaril napadalca s palico tako močno po glavi, da se je ta omamljen zgrudil. Medtem pa je g. Kubod zbežal in javil napad litijskim orožnikom.

Napadalec, ki je najbrž mislil, da nosi g. Kubod kaj denarja, vplačane za davke, se je moral kmalu osvestiti in je neznanomak pobegnil.

Zaradi klevete obsojeno „Jutro“

Trboveljski katehet g. Zmavc dobil zadoščenje

Ljubljana 26. apr.

»Jutro« je v štev. 28 z dne 3. febr. t. l. priobčilo med Dopravi iz Trbovelj naslednji napad na g. kateheta Zmavca:

»Kolkovanje. Pod tem naslovom priobčuje »Slovenec« od 30. t. m. notico, ki pa ni točna. Kar se tiče kolkov, bo stvar pojasnila oblast, na katero se članek obrača za pojasnilo. Nekaj drugega je vloga sama, ki je bila odposlana prosvetnemu ministru s par sto podpisov. V dotični prošnji ne gre toliko za poučevanje verouka, kakor za osebo kateheta g. Z., ki ga je prosvetna oblast odstavila. G. katehet ima odprto pol pritožbe. Ko bi prevzel g. katehet to pol, bi bilo popolnoma v redu, ne dopade se nam pa, da se je zatekel k pobiranju podpisov prebivalstva, ki o celi zadevi ne more biti in ni informirano. Ne želimo nikomur krivic, vendar pa smo mnenja, da smo pred zakonom vsi državljani enaki.«

Gospod katehet Zmavc je na to kleveto reagiral s tožbo zoper odgovornega urednika »Jutra«, g. Davorina Ravljena in jo podkrepil z naslednjimi razlogi:

Dne 6. novembra 1931 je bil zasebni tožilec g. Zmavc od upravitelja deške osnovne šole v Trbovljah, kjer je bil do tega dne definitivno nameščen kot katehet, obveščen, da ga je ministristvo prosvete s svojim odlokom z dne 5. novembra razrešilo veroučiteljske dolžnosti. Moral je takoj zapustiti šolo. G. katehet v tej zadevi razen komaj tri vrstice obsegajočega dopisa deške osnovne šole v Trbovljah, ni prejel nikakega dekreta ali rešitve ne od ministrstva, ne od banske uprave, ne od katere drugega oblasti. Obrnil se je na razne instance, da bi zvedel za razloge, zakaj je bil po 17 letih službe kar naenkrat razrešen brez prehodne disciplinske preiskave, ne da bi bil sploh poprejši kaj zaslišan in kljub temu, da je bil vzeškoz odlično ocenjen.

Da varuje svoje pravice je pač vložil zoper omenjeni odlok, ki se mu je dne 6. novembra dostavil s strani upravitelja deške osnovne šole v Trbovljah, dne 2. decembra tožbo na državni svet. Ta tožba do danes še ni rešena. Dasi je poteklo od 6. novembra že približno 5 mesecev, pa doslej še ni prejel niti dinarja na račun svoje plače ali pokojnine, ki mu po zakonu pripada.

To je dalo nekim ljudem v Trbovljah povod, da so, užitjeni v svojem pravnem čutu, započeli v prilog zasebnemu tožilecu neko akcijo nabiranja podpisov. Začela pa se je ta akcija brez vednosti zasebnega tožilca in ni dal zanj s svoje strani prav nobene pobude.

Stotine staršev, ki so dotično vlogo, naslovljeno menda na ministristvo prosvete, podpisali, so bili kasneje klicani na županištvu v Trbovljah, kjer se je od vsakega podpisane zahtevalo kolkovanje vloge. O tem je je priobčil »Slovenec« od 30. I. 1932 kratko notico, a na to »Slovenec« notico je reagiral obtoženec v »Jutru«, čigar urednik je, z notico, ki je navedena v tenorju obtožbe.

V inkriminiranem »Jutrovega« članku se očitno zasebnemu tožilecu g. Zmavcu, da se je zatekel k pobiranju podpisov prebivalstva, ki o celi zadevi ne more in ni informirano. Očita se mu torej, da je omenjeno akcijo s pobiranjem podpisov prebivalstva on sam zasnoval in organiziral. S tem pa se očitno zasebnemu tožilecu nekaj neresničnega, kar utegne škodovati njegovi časti, njegovemu dobremu imenu, družabnemu ugledu in pridobitnemu kreditu. Nečastno bi namreč bilo, ako bi on sam započel med starši žolobiskujučih otrok tako akcijo v korist lastni osebi. Nečastno in disciplinsko celo kaznivo bi bilo to početje z njegove strani z ozirom na njegov položaj, ker je državni uslužbenec, kajti ne gre, da bi se kot državni uslužbenec posluževal takih sredstev, ki morejo med prebivalstvom več ali manj povzročiti nezadovoljstvo zoper prizadeje državne oblasti. Očita se zasebnemu tožilecu indirektno celo, kakor da je zlorabil pri tej svoji akciji v svoje osebne namene neinformirano prebivalstvo. Da se je obtoženec sam dobro zavedal, da očitno zasebnemu tožilecu nekaj, kar ni v redu in kar je obsojdo vredno, izhaja iz opombe, češ, da ima odprto pol pritožbe in da bi bilo pač popolnoma v redu, ako bi se poslužil pravice pritožbe, ki mu jo zakon daje, iz česar izhaja, da se označuje očitana mu akcija s pobiranjem podpisov kot dejanje, ki ni v redu. Obtoženec tudi sam izrecno pristavlja, da se mu ta, zasebnemu tožilecu

podtaknjena akcija s pobiranjem podpisov prebivalstva ne dopade. Tudi vsebuje zadnji stavek indirektno očitke, kakor da je zasebni tožilec ukrenil nekaj, kar zakonu nasprotuje; kakega drugega smisla obtoženčeve sklicevanje, da smo pred zakonom vsi državljani enaki, ne more imeti.

Danes popoldne ob pol 1. se je vršila pred malim senatom tukajšnjega deželnega kot tiskovnega sodišča tozadevna razprava. Senatu je predložil o. s. a. g. Ivan Kralj.

Po prečitani obtožnici in preračunju dokaznega materiala je povzel besedo zastopnik zasebnega tožilca g. kateheta Zmavca, odvetnik dr. Marko Natlačen. V svojem kratkem, zgoščenem govoru je predvsem naglašal da se zasebnemu tožilecu, ki je državni uradnik, z inkriminiranim članom očita, kakor da je zagrešil nekakšno javno protidržavno akcijo. Predlaga zato, obtoženca obsoditi, da se prizna zaseb. tožilcu materijalna odškodnina in da se sodbja objavi na čelu »Jutra«.

Zastopnik obtoženca, »Jutrovega« urednika Davorina Ravljena, odvetnik dr. Knaflitz je v svojem obrambnem govoru skušal omiliti vsebino inkriminiranega članka z ugotovitvijo, da je imel g. katehet kot funkcionar konfesijske pravice poslužiti se peticije t. j. pobiranja podpisov in da zato omenjeni članek pač ne more vsebovati kaj takega kar bi škodovalo njegovi osebni časti in njegovemu dobremu imenu.

Sodni senat se je nato umaknil na posvetovalne in razglasil sledečo sodbjo:

Davorin Ravljen, urednik »Jutra«, je kriv, da je priobčil med dopisi iz Trbovelj inkriminirani članek ter je s tem raznesel o tožilecu nekaj neresničnega, kar bi utegnilo škodovati njegovi časti. Zakrivil je s tem prestopke klevete v smislu čl. 52. zakona o tisku in se obsodi na 180 Din in 120 Din denarne kazni, v slučaju neizterljivosti na 5 dni zapore, dalje v plačilo 120 Din odškodnine zasebnemu tožilecu in v plačilo kazenskih stroškov. Po pravomočnosti sodbje se ima obsodba objaviti na čelu »Jutra«. V razlogih je sodišče navajalo, da se obsodi »Jutro« zgolj radi stavka, v katerem pravi: »... ne dopade se nam pa, da se je zatekel k pobiranju podpisov prebivalstva, ki v celi zadevi ne more biti in ni informirano.« S tem se zasebnemu tožilecu očita, da je izkoristil nevednost ljudstva, kar smatra sodišče za žaljivo.

Zastopnik obsojenega »Jutrovega« urednika je prijavil revizijo.

Izpred malega senata

Ljubljana, 26. aprila.

Manjše kazenske zadevščine so se danes vrstile pred malim kazenskim senatom. Kot prva sta prišla pred sodnike mlada Micika in njen brat Anton. Obtožena sta bila nagovarjanja h krivi prisegi odoosno krive prisige. Micika je tožila pred vrhniškim sodiščem nekega bogatega kmečkega fanta zaradi očetovstva in alimentov. Fant Janez se je trdovalno upiral in razvil se je dolga civilna pravda. V tej pravdi je kot glavna priča nastopal Anton. Sodnik je na podlagi Antonove prisige obsodil Janeza na 500 Din mesečnih alimentov za nezakonskega otroka. Ta pravda je pa dala povod, da so zadevo danes obravnavali kazenski sodniki. Anton je sedaj priznal, da je lažno izpovedal. Bila sta obsojena Micika na 3 mesece strogega zapore, Anton pa na 40 dni. Anton je sodbjo sprejel, Micika pa je prijavila revizijo in priziv.

Druge razprava proti 51 letnemu Kavkovemu Francetu iz Moravč je imela v moralnem pogledu dokaj žalostno ozadje. France, ki je ločen od svoje žene, je bil sčasoma obsojen na 19 mesecev robije zaradi nekega nemoralnega zločina. Lansko poletje pa je France poslal daljše pismo na orožniško poveljstvo v Ljubljano. V tem dopisu je dožil orožniškega poveljnika Zupančiča, da je kršil svojo uradno dolžnost in da je njega psoval z raznimi žaljivkami. Pred sodniki je France priznal, da je res pisal tisto pismo, vzdrževal pa je očitke. Tri priče: orožnik Zenkoč, Ivan Zupan in župan Cerar so izpovedale ugodno za orožniškega poveljnika. Kazenski senat je prvotno sodbjo 19 mesecev robije zvišal še za 10 dni. Obsojeni France sodbje ni sprejel in se je pritožil na II. instanco.

Delo celjske katoliške prosvete

Celje, 25. aprila.

Pretekli teden se je vršil občni zbor KPD v mali dvorani Ljudske posojilnice ob številni udeležbi članstva. Zbor je otvoril predsednik g. prof. Kovačič in podal po pozdravu navzočih članov besedo društvu g. prof. Bitencu. Iz njegovega govora poročila povzamemo: Odbor je posvetil glavno skrb prosvetnim večerom, katerih je bilo vsega skupaj 8. Vsa predavanja so tvorila zaokroženo celoto pod skupnim naslovom »Orientacija v našem katoliškem gibanju z ozirom na najaktualnejša vprašanja naše dobe«. Najbolje so bili obiskani »Celjski pestr večeri«, ki ga je pranašala ljubljanska radio postaja, Mlakarjev »Planinski rčel« in Materinski dan. Malo zanimanja so pa vzbudila predavanja o vzgoji mladine in naroda, o slovenskem gospodarstvu, socialnem vprašanju in o dobrodelnosti, dasiravno so ta vprašanja najaktualnejša današnje dobe. Razen tega je priredilo društvo začetkom oktobra Prosvetni teden, pri katerem je bilo 7 predavanj odličnih strokovnjakov in predavateljev. Društvo je priredilo tri prosvetne dneve, in sicer dva v Sv. Juriju ob juž. žel. in enega v Frankolovem. Pri vsakem prosvetnem dnevu je bilo dvoje predavanj in gostovanje Gledališke družine. Poleg tega je društvo preskrbelo okoliškim društvom za razne prilike predavateljev, in sicer je 7 predavateljev imelo 13 predavanj. Za tajniškim poročilom je sledilo poročilo blagajnika g. ravnatelja Jeriča. Denarnega prometa je bilo v poslovnem letu 173.701 Din 72 par.

Knjižničarjevo poročilo je podal g. prof. dr. Kajetan Gantar. Knjižnica je narasla za 234 del, ki stanejo z vezavo vred 12.868 Din 20 par. Knjižnica izkazuje sedaj 1977 knjig, od katerih je bilo do 31. marca izposojenih 1820 knjig 470 članom.

Iz poročila Gledališke družine, ki ga je podal g. prof. Bitenc, je razvidno, da je priredilo društvo Miklavžev večer, 7 predstav in dve gostovanji, in sicer eno v Konjicah in eno v Sv. Juriju ob juž. žel. Od teh prireditev sta uspela najlepše Miklavžev večer in pa Stilmundski župan. V začetku sezone je priredila Gledališka družina gledališki in maskerski tečaj, ki se ga je udeležilo mnogo fantov iz celjske okolice. Finančni uspeh teh prireditev sicer zaradi krize ni bil takšen, kakor bi bilo to mogoče v normalnih razmerah, vendar pa je Gledališka družina srečno prebrodila krizo v začetku sezone.

Sledila so poročila odsekov. Za pevski odsek je poročal g. Močan. Pevski zbor je priredil dva koncerta, in sicer enega maja meseca lanskega leta pod vodstvom g. Zafošnika, drugi koncert pa se je vršil aprila meseca letos pod vodstvom g. Močana. Razen tega je sodeloval zbor tudi pri koncertu Pevske zveze v Ljubljani. Udeležil se je tudi Celjskega pestrega večera, Gregorčičeve proslave v

ZOBNA PASTA

Fin prah, kot najfinejša moka se predelava.

v ODOL-zobno pasto
ODOL-zobna pasta čisti
dobro in varuje Vaše zobe.

Narodnem domu in je večkrat sodeloval tudi pri prosvetnih večerih.

Sledilo je poročilo predsednika g. prof. Kovačiča. V svojem poročilu je govoril o nekaterih značilnih simptomih naše dobe, kako se v znamenju kulture in izobrazbe in sličnih »šlagerjev« prirejajo »kulturne« prireditve, katerih namen je samo s kričečo reklamo privabiti občinstvo za profit prirediteljev. Poudarjal je: »Govorili smo na naših sejah, da moramo ostati na višini ter kljubovati kvantnim kulturnim vplivom s kvalitetnim delom. Jaz pa postavim danes drugo tezo: Mi moremo ostati v celji črti zmagovalci samo s kvaliteto značajnih in poštenih kulturnih delavcev, pa četudi jih je le majhna četa. Z elito pred maso... Povem, da namena katol. prosvetnega društva ne vidim v izobraževanju temveč v vzgajanju.«

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika KPD g. kaplan Granfola, ostali odbor pa je ostal v glavnem neizpremenjen.

Tujsko-prometna razstava Slovenije

Zagreb, 27. aprila 1932.

Tujsko-prometna razstava Slovenije, ki je zbrala propagandni material lanske ljubljanske jesenske razstave, je vzbudila v Zagrebu nepričakovano pozornost in zanimanje. Razstava je sicer na zelo neprikladnem mestu na galeriji industrijske palače in je bilo aranžiranje te razstave po izjavah prirediteljev zelo težko, ker je luč pomanjkljiva in pa ker so se morali ozirati na dvoje dohodnih stopnišč na obeh straneh, tako da je razstava na stopniščih dvakrat raztrgana. Vendar pa je razlika med slovensko razstavo in tujsko-prometno razstavo drugih krajev naše kraljevine zelo vidna. Razen nekaj kulinskih dioram, ki so zelo natančno izdelane, je ves ostali material drugih pokrajin z izjemo par malih reliefov samo fotografija in le prav malo slik, dočim razpolaga Slovenija z bogatim inventarjem različnih razstavnih predmetov. Nad glavnim vhodom na levo stoji na sredi stopnišč pregledna karta tujskega prometa Slovenije s slikanimi motivi poedinih krajev. Prva na galeriji je Ljubljana.

Ljubljana je razstavila svoj novi veliki relief ljubljanske okolice, opremljen z lučkami, kar vzbuja občo pozornost. Ta relief kaže, da more Ljubljana najuspešnejše vršiti propagando zase s takim reliefom ali s slikami, ki bi bile temu reliefu podobne. Dalje ima Ljubljana znani model Valzarojeve Ljubljane iz leta 1650, model Emone in model kopališča »Mirije« poleg dveh modelov regulacijskega načrta in naraščanja Ljubljane. — Izbran slikovni material, med njimi tudi nova Zupanova slika, ki je namenjena parobrodu »Ljubljana«, krasi stene. Kot dekoracijski material je Ljubljana uporabila fotografije najlepših ljubljanskih portalov. Moderno poanto daje ljubljanski razstavi velik tujsko-prometni globus pod velikim ljubljanskim grbom.

Za Ljubljano pride prostor »Zveze za tujski promet za Slovenijo«, ki je razstavila svojo veliko svetlobno karto zdravišče in letovišče, veliki relief Slovenije, relief Bohinjskega jezera in pa dve kulinski diorami Vintgarja. V prihodnji koji stoji Posavje z lepimi fotografskimi motivi Sevnice, Planine nad Sevnico, Lisee s posavskim reliefom, na katerem so Kum, Sv. Gora in Zagorsko ozemlje, dalje z veliko pregledno karto Spodnjega Posavja. Sledi nato zelo intimna razstava s plastično dioramo Novega mesta, z dragocenimi Jakčevimi slikami in z veliko karto »Doline gradov« s slikanimi pokrajinskimi motivi. Tik ob njem so diorame Dobrne, relief Laškega, diorama Rogaske Slatine in svetlobni diapozitivi zdravišča Laško. Nad južnimi stopnicami je razstavil Maribor lep pohorski relief, relief mesta Maribora, regulacijski načrt mesta Maribora in pa model velikega konališča na mariborskem otoku. Od Maribora dalje je razstavljena diorama Jezerskega, krasne umetne slike Škofje Loke, relief tržiške okolice in Ljubelja, svetlobni diapozitivi tržiške okolice, obče zanimanje vzbujajoči model mesta Kamnika, model Kamniške Bistrice, model smuške skakalnice in pa model koč na Kofah ter velike in male Koželjeve slike Kamniških planin. Na severni strani desno od Ljubljane je razstavljena severna Gorenjska. Tu so reliefi Pokljuke, Triglavskega pogorja in Jalovca z Ratefami in Planico. Na visokem podstavku domuje Triglavska stena, njej ob strani plastična diorama Bleda, na drugi strani pa plastična diorama Kranjske gore, model Kredarice in model Aljaževskega doma v Vratih. Stene so okrašene z umetniškimi slikami in fotografijami in kot posebna novost se nam kažejo slike treh postaj projektorne žičnice iz Zake na Kokošnjem. Plastični predmeti so razsvetljeni. Zelo se opaža uporaba nove reliefne karte Slovenije kot dekorativnega sredstva. Veliko zanimanje vzbujata pri obiskovalcih dve kulinski diorami »Zupanove jame«, ki v dekorativnem pogledu predstavlja na vrhu stopnišč prehode od Ljubljane odoosno Maribora k ostalim razstavam. Na ta način so aranžirji ubili raztrganost razstave, ki bi jo sicer poročila stopnišča. Vsa razstava vzbuja enotnost zaradi krasnih, umetniško izvršenih napisov in pa zaradi množine zelenja in smrekovih venecv, ki

vise po stenah in od stropa galerije. Vmes stoje male smrečice in rušje, tako da imaš vtis, da ho-diš po smrekovem nasadu. Na ta način se je posrečilo vzbuditi vtis planinske pokrajine, kar mnogo doprinese k razpoloženju in občutju obiskovalca.

Slovenski akademiki poštrevovalno pojasnjujejo obiskovalcem razne predmete.

Zagrebski listi so polni hvale o razstavi, predvsem se je razpisal »Jutarnji list«, ki pravi med drugim, da je slovenska tujsko-prometna razstava vredna posnemanja, šola, v katero naj Hrvatov ne bodi sram iti, dalje da se vidi, da je tujsko-prometna propaganda v Sloveniji po tej izlozbi obsežen organizem, ki daje dojem preciznega stroja, akcija, zasnovana na veliko, kjer ni pozabljen niti najmanjši detalj, ki more služiti smotru: fotografija, slikarstvo, arhitektura, plastične mape poedinih krajev, historija, statistika, prometne tablice, vse to je združeno v enem pokretu, ki kliče, mami, vleče k sebi tujece. Reklamna ingenjerska misel ima tu svobodno razmah. Slike, fotografski posnetki, plastične mape, vse to govori ne samo o prirodnih lepotah poedinih krajev, temveč tudi o njihovem civilizatornem napredku, praktičnih straneh in činiteljih tujskega prometa: udobnosti hotelov, dobrih komunikacijskih zvezah, izbornosti cest, mnogih drobnih detaljih, ki ustvarjajo komfort za tujece in ki jih tuji vedno več zahtevajo. Z rezultati Slovencev na področju tujsko-prometne propagande se ne moremo še meriti. Malo siromajno izpadamo v tem pogledu ob sosesčini tujsko-prometne razstave dravske banovine, dasi naši kraji s svojo raznolikostjo ne zaostajajo za lepotoi Slovenije itd.«

Tudi »Novosti« in »Jugoslovenski Lloyd« z laskavimi besedami omenijo našo razstavo. »Slovenici so tu najodličnejše pokazali, kako se mora vršiti propaganda za lepote naših krajev in na kakšen način bi morali centralni uradi za tujski promet pri poedinih banovinah vzeti inicijativo. Tujsko-prometni svet dravske banovine je znal za-interesirati tudi najmanjše slovenske občine, a da ne govorimo o renomiranih kopališčih in zdravi-liščih, po kateri poti je treba iti in kako vršiti propagando. To mu je popolnoma uspelo.«

Gotovo je, da bi se razstava dala še kako izpopolniti, nekateri obiskovalci so n. pr. želeli slišati slovenske narodne pesmi, drugi zopet želijo ne samo slike o narodnih nošah, temveč tudi, da bi se kretale v razstavnem prostoru narodne noše, in slično. Toda to so pač stvari, ki so zvezane z velikimi stroški, vendar bi priporočali, da bi jih pri eventualnih bodočih razstavah po možnosti vpoštevali. Opažamo dalje, da ni razstavljenih nekaterih modelov, ki so bili lani na jesenski razstavi razstavljeni. Zelo se čudimo, da nista zastopana Celje in Kranj. Po našem občutku vsekakor manjkajo reliefi Komne, Črne prsti, Karavank in Savinjskih planin, da bi bila slika res popolna.

Mrliču ukradla zlate zobe

Bosanski Brod, 25. aprila.

V Bosanski Kostajnici so odkrili te dni tatvino posebne vrste. Dva mladeniča sta namreč odkopala grob kmeta Janka Kukrika, ki je umrl pred štiri-rimi leti. Rajni, ki je bil prej dalj časa v Ameriki, je imel v ustih polno zlatih zob in jih vzel s seboj v grob.

Te dni je umrla tudi žena pokojnega Janka Kukrika. Položili so jo v možev grob. Nekaj časa kasneje pa je družina opazila, da je svezl grob prekopan. Pokojnikov brat je takoj sumil, da je kdo izkopal grob, da bi se polastil zlatih zob v čeljustih pokojnega Janka. Takoj je pihel v Brod k zlatarjem vprašati, ali je kdo prodajal zlate zobe. Zlatar Novačič je res povedal, da je bil pri njem neki mladenič, ki mu je ponujal 16 zlatih zob. Po opisu je pokojnikov brat takoj vedel, kdo je. Orožniki so prijeli mladeniča Mladena Buliča iz Mrakodola, ki je svoj greh takoj priznal in izdal še tovarila. Vojna Kukrina. Oba sta priznala, da sta izkopala mrliča in mu vzela 16 zob, za katere sta mislila dobiti 1600 Din. Stori la pa sta to zaradi velike bede.

Ljubljana

Proslava 50letnice prof. Marka Bajuka

Kat. društvo rokodelskih pomočnikov je prav dostojno proslavilo 50 letni god svojega pevovodje prof. Bajuka. Na predvečer mu je priredilo akademijo, ki je bodisi po odlični udeležbi bodisi po izvajanju prekašala vse dosežane prireditve. Med drugim odličnim občinstvom smo opazili zastopnika prosvetnega oddelka banske uprave inspektorja dr. Kotnika; potem zastopnika oddelka za trgovino, obrt in industrijo g. Ivana Brozoviča; dalje univ. prof. dr. Ozvalda in druge. Društven pevski zbor, ki ga je vodil nič hudega sluteči slavljencec, je odpel šest pesmi. Zbor ima 21 članov in je lepo zlit, glasovno dober, nastavlja mehko, kar kaže dobro šolo. Kljub temu, da se članstvo v društvu izredno hitro menjava, gosp. Bajuk pravi: kakor v kinu, tvori zbor lepo zaokroženo celoto. Po zadnji pesmi je predsednik društva gosp. kanonik Al. Stroj orisal slavljenceve zasluge za razvoj društvenega petja in mu v znak hvaležnosti poklonil lepo sliko, ki predstavlja slavo slov. narodne pesmi. Slika je umetniško izdelan član rokodelskega društva gosp. Alojzij Šušmelj. Vso slavnost je posebno povzdignil tenorist kr. opere gosp. Leopold Kovač, ki se je z veseljem odzval vabilu in prisel pet v priljubljeno mu dvorano. Odpel je osem točk od narodne pesmi pa do opernih arij. Občinstvo je umetnika, ki ga je na klavirju spremljal g. Heribert Svetel, burno pozdravljalo. Za pevskimi točkami so igrali člani oddelka: Rokodelčiči igrajo iz Shakespeare-vojnicičeve drame »Sen kresne noči«. Odstavke tvorijo celoto zase in ni bilo ni opaziti, da je iztrgan iz celote. Igralci so nastopili izborni; občinstvo je bilo hvaležno in navdušeno. Ne smemo pozabiti tamburaške zboru za Vrhnike, ki je odigral več komadov tako dovršeno, kakor jih od te vrste instrumentov redko slišimo. Salonski orkester domačega društva pa je prijetno izpolnjeval odmoro. Ves prijeten večer, ki je le prebiti minal, je izzvenel v enodušen klic: Bog živi gosp. Markota, če že ne več 50 let, pa vsaj dobro polovico tega.

Vzorec iz občinskega gospodarstva

Ljubljana, 26. aprila.

Na naše zadnje poročilo v št. 93 o občinskem gospodarstvu, to je o prevozu premoga v plinarno in elektrarno, smo dobili odgovor od g. župana dr. Dinka Puca ki smo ga objavili. Tudi k temu odgovoru bi bilo treba nekaj pripomb, da se stvar čimbolj razjasni. To je v interesu stvari in mestne občine.

Iz našega poročila in iz pojasnila g. župana je razvidno, da je mestna pristava ponudila vožnje po 165 Din za 10 ton, g. Josip Turk pa po 107 Din, čeprav pri drugi licitaciji. Vožnje pa je dobil g. Rajko Turk. Ne g. župan in ne g. Turk, ki hoče v »Slov. Narod«: polemizirati z nami, nista zavrgla naše trditve, da je pri prvi licitaciji mestna pristava ponudila vožnje po 110 Din v prepričanju, da bo tudi g. Turk, kakor je bila z njim domenjena, ponudil prav toliko. Če je g. župan prvo licitacijo razveljavil, zakaj je bila potem določena druga licitacija? In zakaj je pri drugi licitaciji dobil g. Turk po višji ceni kakor pa mestna pristava? Tudi če bi bilo obratno, da bi g. Turk ponudil za 2 Din cenejše vožnje, bi morala mestna plinarna vendarle oddati vožnje mestni pristavi, ker je to tudi mestno podjetje. Obe podjetji vzdržujejo ljubljanski davkoplačevalci in vodstvi obeh podjetij morata paziti, da interesi davkoplačevalcev ne bodo oškodovani!

Morda drži trditev g. župana, da bo letos imela mestna pristava več voženj za plinarno kakor pa g. Rajko Turk. To pa niso vožnje premoga, pri katerih bi mogla mestna pristava kaj zaslužiti, temveč le vožnje obnovitvenega materiala. Za te vožnje pa je mestna pristava ponudila tako nizke cene, da bo imela pri njih izgubo. Upala je namreč, da bo to izgubo krila z dobičkom pri prevozu premoga. Zgodilo pa se je tako, da ima dobičkanosne vožnje g. Rajko Turk, vožnje, ki donosajo izgubo, pa mestna pristava. Če bo letos res mestna pristava imela več teh voženj, bodo njene izgube tem večje.

SLADOLED

izbranih arom strokovnjaka svetovnega slovesa, češkega rojaka Františka Štěpánka, ki se je kot tak udeleževal v Parizu, Pragi, Dunaju, Rimu, Gardskem jezeru, Benetkah, Opatiji itd., dobiče v AUTOMAT-BUFFETU »DAJ-DAM«. Ko bodo predpriprave končane, bomo servirali poleg običajnega sladoleada tudi coupes, bombe, soufflé, sorbete, navadne in ameriške pijače, ter izvrševali po naročilu razne Parfaits in druge sladoleadne specialitete za domače in slavn. prilike.

Kulturni obzornik

KULTURNI DROBCI IZ ZAGREBA

Zadnje čase naravnost poplavlja hrv. književni trg izdaje mladih lirikov. Za onimi, ki jih je kritika simpatično sprejela (Cesarić, Tadijanović, Bonifatić), so v kratkem mahu prinesli svoje knjige še drugi: Jeronim Korner: »Blistavi rubi«: trojica (Hitrec, Jurčić, Kovačič) se po načinu »Lirike šestorice«: družijo v isti knjigi »Lirike 1932«: Dean: »Grad-ska godina... Korner, ki je znan iz »Hrv. Prosvjete«: in »Hrv. revije«, ni v svojem »Blistavem rubu«: nič novega pokazal. Nežen, religiozen lirik, ki preko prirode išče tolažbe v nadzemlju. Stil bogat, a večkrat prenatrpano besedje. In vendar med boljšimi zadnjega datuma. — Trojica v »Liriki 1932«: nima še izdelanega izraza, razjasnjenih misli, vendar pa teče skozi pesmi vseh treh rdeča nit: protest proti socialnim krivicam, predvsem pri Jurčiću. Predgovor k izdaji je napisal M. Hanžeković.

Dr. Ljuba Maraković pripravlja za 90 letnico »MH«: zgodovino hrv. književnosti iz 19. in 20. stoletja, kjer bo v družbi z nekaterimi hrv. slovstveniki nadaljeval Jagić-Vodnikov slovstveno zgodovino (prvi del je že izdal MH); to bo nekak pendant Škeršičeve Velike zgodovine novejših srbske književnosti. — Isti pisatelj pripravlja izdajo svojih gledaliških kritik za 4 sezone nazaj. In kritiko Magajnovoga »Gornjega mesta«. O poslednjem piše tudi dr. Esih za »15 danec«.

V zadnji številki »Obitelj«: je dr. Josip Andrić napisal daljšo oceno Magajnovoga »Gornjega mesta«, kjer ob koncu pravi: Dasi-ravno je ta roman, kolikor vem, prvenec mladega

Trditve g. župana, da mestna pristava ni bila ustanovljena zato, da bi odjedala kruh domačim obrtnikom, ne drži. Koliko je mestnih podjetij, ki odjedajo kruh zasebnim podjetnikom! Mestna kopališča konkurirajo zasebnim kopališčem. Mestna elektrarna konkurira (to se pravi, odjeda kruh) zasebnim elektrarnam, pa tudi prodajalcem premoga, sveč in petroleja. In vendar nihče ne zahteva, da bi prenehala obratovati. Mestni pogrebni zavod sploh ne pusti nobene konkurence v Ljubljani in se proti vsaki bori, četudi bi bila ta konkurenca prav na mestu in v interesu vseh občanov. To pa pri zadevah, ki se mestne občine prav za prav neposredno ne tičejo. Če pa mestna pristava konkurira pri mestnih voznih zasebnim podjetnikom, je pa to druga reč! Nasprotno se vprašamo: Ali so mestna podjetja in sploh mestna občina zato tu, da dajejo g. Rajko Turku kruha? Sicer pa je mestna občina prav pred kratkim sklenila odjedit g. Rajko Turku še večji kos kruha, kakor pa so vožnje v mestno plinarno, to so namreč vožnje za reševalnim vozom, ki bodo po uvedbi tretjega avtomobila ukinitve. Kje je tu dostojnost?

V polemiki z g. Rajkom Turkom se ne bomo spuščali. Osebnost ga nismo žalili, če smo se zavzeli v interesu mestne občine in ljubljanskih davkoplačevalcev za mestno pristavo. G. Rajko Turk ima pravico, da v javni polemiki napravi tudi reklamo zase, češ kako zmoglo podjetje ima, ki zmoro te vožnje, mi pa imamo pravico trditve, da je mestna pristava zmogla vsaj prav isto in po prav istih cenah kakor g. Rajko Turk.

Nekaj drugega pa je ton polemike. Mi g. Turka nismo žalili, pač pa je g. Turk v svoji polemiki žalil nas. Mi ne bomo očitali, da ima g. Turk zlobno naravo, kar vemo, da noben človek ni zloben po naravi sami, tudi g. Turk ne. Nekvalificirani ton polemike g. Turka pa trdi, da ima naš dopisnik zlobno naravo samo zato, ker je izvršil svojo poročevalsko dolžnost in napisal poročilo o tej zadevi. Očitek, da so ga iz naše tiskarne denuncirali, bo ostal vedno nedokazan. Ali g. Turk res nima drugega argumenta, da bi pobil naše trditve, kakor sklicevati se na svojo politično preteklost in preganjanje? Zadeva, ki smo jo sprožili mi, je gospodarska in komunalna, ne pa politična in osebna, kakor mislijo g. Turk!

Kaj bo danes?

Drama: »Kar hočete.« Red C.

Opera: »Večni mornar.« Red E.

Francoski institut: Predavanje prof. R. Wagniera iz Zagreba o pesnikih 19. stoletja od Hugo-a do Baudelaire-a. Ob 21.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunaj-ska c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Miss Barnay

asistentka Barbare Gould, slovite čudotvornice za nego starih desetletij ženske lepote, prispe danes za štiri dni v Ljubljano in bo sprejemala v demonstracijskih prostorih Drogerije Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5 L (vhod skozi vežo), dne 29. in 30. aprila ter 2. in 3. maja, vselej od 10—13 in od 16—19, le v soboto 30. aprila pa od 10—13 in od 14—16. Posvetovanja brezplačno in brezplačno, vstop prost!

● Zbirke Narodnega muzeja bodo od 1. maja dalje odprte za splošen, brezplačen poset vsako nedeljo od 10 do 12 dopoldne. Vhod z Bleiweisove ceste. Obiskovalcem je pri vratarju na razpolago novi muzejski, bogato ilustriran »Vodnik« (185 str., cena 15 Din).

● Pretirane vesti o ponarejenih bankovcih. V nekaterih slovenskih in zlasti hrvatskih listih so bile objavljene vesti, da so se v ljubljanskih trgovinah pojavili ponarejeni bankovci po 100 Din. Policija nas naproša za ugotovitev, da so te vesti povsem neosnovane, ker ne krožijo v prometu prav nobeni bankovci. Res je, da so ugotovili pri podružnici Narodne banke en ponarejen bankovec za 100 Din, vendar je ta falzifikat starejšega datuma ter so bili ponarejevalci že davno prijeti. Bankovec pa je najbrže kje tičal pri kakem nepoučenem človeku, odkoder je prišel tudi v blaginjo Narodne banke. Vse druge vesti o ponarejenih bankovcih so izmišljene.

● S čim je streljal Brecljnik? Policija je zaplenila revolver, s katerim je oddal Brecljnik nesrečne strelje na Rožo Delakordo in nase. Revolver je pristen, originalni Browning malega kalibra. Policija je zaplenila tudi vse naboje k revolverju, ki jih je Brecljnik imel še več v zalogi. Brecljnik je za orožje imel orožni list.

● Stanje ranjenec. Kakor čujemo — točnih vesti iz bolnišnice še vedno ne moremo dobiti —, se je stanje poškodovane Marije Mihelčičeve ne-

slovenskega pisca na polju romana, vendar moram priznati, da je to delo močno v konceptiji in razpletu. Nedostaja mu sicer še one »profilirane uravnovešene«: posamezne elemente, koja bi roman čitlivo savršeno umetnostno, ali mu se osebnost, jedrina i jak potjez ne da preroči. I kakogod taj roman mora zanimati Slovence, tako može zanimati i nas Hrvate, jer nam prikazuje našu metropolu, kako nam je s te strane još nitko nije iznio...

Dr. Nikola Anđrić, ki ima v rokopisu prevode Kraigherjeve »Mlade ljubeznice«: in Levstikovega »Gadjega gnezda«: in ki bo menda vzel v načet svojih izdaj še Magajnov »Gornje mesto«, če bo dobil prevajalca (to namreč — kakor mi je rekel — je bil edini vzrok, da je v vseh 19. letih njegove »Zabavne biblioteko«: stala slovenska literatura pred vrati, čeprav je stopalo v njegovo uredniško sobo slovo malo da ne vseh narodov sveta) je v svojem »Catalogue«: (ki je pravzaprav repertorij svetovne literature) pokazal neizmer-no delo, ko je v 19 letih izdal 522 knjigi! Mnogo je tu avtorjev, katere so prvi Hrvatje prevedli. Zda pa je tudi za to založbo nastopil težak čas. Intelektualec, ki je največ segal po tej knjigi, je obrnil svoj poročeval v prehranbeni del, denarni ljudje, ki so v Hrvatih le židje, pa imajo svoje berivo v nemških knjigah, katerih je v izloženih oknih nekaterih zagrebških knjigarn mnogo več ko domaših. — 522. knjiga te »Zabavne biblioteko«, ki jo je napisal Anđrić E. T. Thurston o problemu irskih stoletnih težnj. »Jane Carrole«: je roman, kjer se v resnični luči tolmačijo zadnji odsevi orjaških notranjih borb Ircev proti Angležem in kjer Anglež sam priznava pravičnost irskih zahtev. Med junaki romana je tudi sedanji De Valera. Knjiga zasluži pozornost ne le radi vsebine, temveč tudi radi umetniške vrednosti. Drugi del romana se tiska.

Pomlad zahteva

v obrambo vsled zimskega oblačila pomehkužene kože skrbno negovanje z

NIVEA-CREME

Nivea-Creme prodre vsled vsebujočega Eucerita globoko v kožo, hrani in krepi staničje in poživlja delovanje celic. Povzroča torej oni poživljaljoči impuls, potom katerega postane koža naravno gladka in dobi s tem dragocen, nežen in mladostnosvež izgled.

Nivea-Creme: Din 5 — 22 —.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor.

koliko zboljšalo, tako da je že izven nevarnosti. Še vedno pa je v nevarnosti Roza Delakorda, vendar upajo, da ji je takojšnja operacija v trebuhu rešila življenje. Hujše pa je stanje Brecljnika, katerega življenje visi še vedno na niti.

● Včerašnji živilski trg je bil razmeroma slabo založen. Jajca so za spoznanje poskočila v ceni, prodajajo jih po 75 par komad in po 1.25 Din par. Na Krekovem trgu je bilo na prodaj par voz jablan in drugega drevja. Jablane so se pocenile, ker jih dajejo prodajalci že po 4 Din. Divje vrtnice so prodajali po 2 in 3 Din eno, brezova drevesa za vrt so dajali po 7 Din, male smrečice po 3 Din. — Na Sv. Petra nasipu je stalo 25 voz krompirja po 1 do 1.25 Din kilogram.

Kresal Pavel družba z o. z.

Pleskarstvo, slikarstvo in črkoslikarstvo

Rožna dolina c. IV/4 pri Ljubljani

delo solidno, cene nizke, se priporoča

● Kolesa dobe številke. Stara želja vseh lastnikov koles, da bi policija našla najbolj primerno sredstvo proti številnim tatvinam koles, se bo sedaj najbrže uresničila. Tatvine koles so se namreč zadnja leta tako razpasle, da je kronika beležila v Ljubljani skoraj vsak dan vsaj eno, dostikrat pa kar po več tatvin. Sedaj se zopet prične sezona, ko bodo tatovi koles poskušali krasti kar na debelo kolesa. Zadnje dni je bilo prijavljenih na policijo zopet večje število tatvin koles. Na školjci pa so orožniki prijeli nekega F. O., ki je imel pri sebi kolo, ukraden v Ljubljani. Na predlog ljubljanske policije pripravlja sedaj banska uprava uredbu, po kateri dobe vsa kolesa evidenčne številke, tako, kakor jih imajo že avtomobili in motorna kolesa. Na ta način sicer neposredno ne bo mogoče preprečiti tatvin koles, pač pa bo tatovom skoraj onemogočeno, prodati jih, kakor se jim seveda ne bo izplačalo tudi krasti jih. Lastniki koles naj bi plačali za številke majhno pristojbino, za kar pa bi imeli večjo varnost pred tatvinami. V Sloveniji je približno okoli 200.000 koles.

Naznanila

Ljubljana

Slovanski večer. Slovanski klub v Ljubljani priredi danes večer ob 8 v beli dvorani Uniona slovanski večer s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdravni nagovor premeta dr. Fr. Grivca. 2. Pozdrav poljskega akademika Jan Stolarskega. 3. Petje akademika okteta. 4. Predavanje dipl. jurista Fr. Satterja o Češkoslovaški republiku s posebnim ozrom na Slovake. 5. Predavanje slovaškega akad. Joska Kosovina: Mlada slovaška literatura. Slovanski klub pričakuje, da se bo tega večera udeležilo naše starešinstvo in akademsko dijaštvo.

Koncert Marijinih pesmi bo priredilo društvo akademikov »Savice«: v petek dne 29. aprila ob 8 zvečer v stolnici. Proizvajale se bodo predvsem izbrane slovenske Marijine pesmi ob spremljavanju orgel in violine. Prostovoljni darovi za »Dom akademikov«: se bodo hvaležno sprejemali.

V nedeljo bo ob 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice versko-prosvetna akademija. Na sporedu je petje moškega zbora, izvirna deklamacija, kjer bo nastopil zbor 20 fantov, dalje orkester in kratka verska igra v treh prizorih. Vstopnice (se-deži 10, 8, 6 Din, stojšča 3 Din, za dijakle 2 Din) se dobe v trgovini KTD (Ničman) v Kopitarjevi ul.

III. interna vaja gojencev konservatorija se vrši danes v četrtek 28. aprila ob 6 popoldne v dvorani Filharmonične družbe. Nastopijo gojenci solopsevskega oddelka ravnatelja Hubada in prof.

Zbrana dela Miroslava Krleža. Založna knjigarna »Minervac«, ki izdaja zbrana dela Krleža (predvidena so za 18 knjigi) je te dni poslala iz tiskarne prvo knjigo z naslovom: »Glembajevič«. Vsebuje pa ta knjiga poleg dram »Gospode Glembajevih«, »U agoniji«: in »Lede«: še nekaj novel in fragmentov, ki jih je Krleža napisal v Glembajevih, Urbanih, Klanfarih r. t. d. O tej knjigi na drugem mestu. Ljubljani so znani »Glembajevič«, »Lede«: pa pride v kratkem do premijere. Kdor je prve poslušal, ve, kako s širokim, brezkompromisnim razgledom grebe Krleža v vse sestave družabnega življenja; kako hladno in s premišljeno besedo bje v levo in desno po družbi, ki se v svoji degenerirani onemoglosti valja v nepoštenju in krivicah. Vsak izraz je ko izselan, nič ne olepšava, vsaka žgoča beseda kritični po reformi družabnih oblik. Glasnik istih kakor slovenski Cankar, z razliko, da je brutalnejši, rezkejši. Pomembnost njegova je tudi v tem, da je utrl za seboj štab epigonov. Krleža in Nazor kažeta hrv. književnikom današnjih dni — pot. — Krleževe knjige bodo izhajale koncem vsakega drugega meseca. Za naročnike je cena knjigi 60 Din, celotni seriji pa 1080 Din, kar pa se more odplačevati v obrokih po 30 Din. Knjige so elegantno opremljene: tiskane na najfinem papirju, vezane v temnozlatno platno z zlatim in rdečim tiskom. — Naslednja knjiga bo prinesla novo Krležovo delo: »Povratak Filipa Latince«: a izšla bo v juniju. — Lj. Golobčič.

GLASBA.

Dr. Frančišek Kimovec: Zdrava Marija, 13 Marijinih pesmi za mešani zbor, deloma z orglami. V Ljubljani 1932. Založila Jugoslovanska knjigarna, litografija Jugoslovanske tiskarne. Cena partituri 30 Din, glasovom 4 Din. Za letošnji majnik je podaril dr. Kimovec našim zborom novo zbirko Marijinih pesmi. Pesmi so pisane v živahnem slogu,

Foedranspergove, klavirskega oddelka prof. Jan-ka Ravnika, violinskega oddelka prof. Jana Šlaisa in instrumentalnega oddelka g. Slavka Korošca. Začetek točno ob 6. Ravnateljstvo vabi stare in znanke gojencev ter prijatelje konservatorija, da posetijo to produkcijo. Vstop prost proti programu, ki velja 2 Din ter se dobi pol ure pred pričetkom v vezi poslopja Filharmonične družbe.

Pevcem »Ljubljane«. Drevi ob 8 vja celotnega pevskega zbora v Akademskem domu. Prosim, da se vsi pevci in pevke točno udeležijo. — Pevovodja.

Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani vabi svoje člane in ostale interese na pomladansko vzrejno tekmo ptičarjev, ki se bo vršila v nedeljo 1. maja v lovišču Moste in Dev. Mar. v Polju. Zbirališče in ocena psov bo ob 7 jutraj na dvorišču hotela Miklič. Kosilo bo pri »Sedmici«: v Mostah. Zvečer ob 20 poslovljni večer v restavraciji hotela Miklič, kjer se bo razglasil izid tekme in se bodo razdelila darila.

Prirodnoznanstvena sekcija Muzejskega društva ima v petek 29. t. m. svoj sedmi redni sestanek, na katerem bo predaval g. docent dr. Pavel Grošelj o Darwinovem nauku v luči sodobnosti. Predavanje se bo vršilo v predavalnici Mineraloškega instituta na univerzi ob 18. K tej proslavi ob priliki 50letnice Darwinove smrti so vljudo vabljene ne samo društveni člani, marveč sploh vsi, ki se za stvar zanimajo. Vstop prost.

● Sodobni arhitekturi predava na družabnem večeru Trgovskega društva »Merkur«: v Ljubljani v četrtek dne 28. aprila t. l. ob pol 9 zvečer v restavraciji »Zvezda«: arhitekt g. Josip Stape-raria v Ljubljani. Predavatelj je odlični strokovnjak in njegovo predavanje o tako aktualnem predmetu vzbuja veliko pozornost v naši javnosti. Vstop je brezplačen, gostje so dobrodošli.

Maribor

Dijaštvo se opozarja, da za Haydnovo proslavo dne 3. in 4. maja ne bo javnih generalnih vaj, ker je vstopnina za dijaštvo za ta dva koncerta, ki se priredita v korist poplavljenem, itak le 2 Din.

HAYDNOVA PROSLAVA

3. in 4. maja v »Unionu«. Cisti dobiček v korist poplavljenem. Predprodaja vstopnic Bršnik, Ciri-lova knjigarna, Höfer.

Narodna odbrana ima svoj družabni večer dne 7. maja t. l. in ne 4. maja kakor smo včeraj poročali, ker se je večer radi istočasnega koncerta Glasbene Matice moral preložiti.

Kat. izobraževalno društvo v Krčevini ima v nedeljo točno ob 15 mesečni sestanek s poučnim predavanjem.

*

Novo mesto. V nedeljo 1. maja priredi tukajšnje Olepševalno društvo izlet v Ozalji na Ozalji grad ob priliki proslave hrvatskih mučencov Zrinjskega in Frankopana. Društvo pošlje posebno deputacijo in govornike. Prijave sprejema in daje pojasnila občinstvu, ki se udeležijo tega izleta, društveni blaginjak g. Urban Horvat v svoji knjigarni na Trgu kraljeviča Petra. Odhod z avtobusa izpred mestnega magistrata ob 7 jutraj.

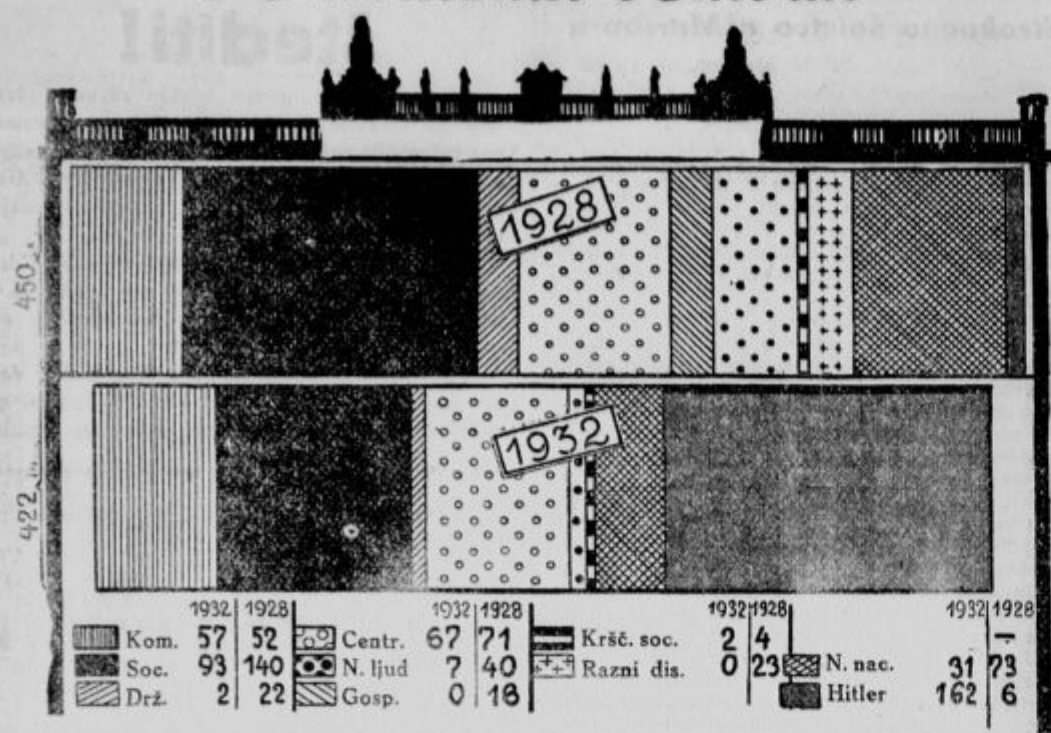
Šoštanj. Mladinska igra »Grudica«, ki bi se morala uprizoriti, kakor smo poročali, v nedeljo 24. t. m., je preložena na nedeljo 1. maja popoldne.

Ptuj. Pevski zbor Glasbene Matice priredi v soboto 30. t. m. v Društvenem domu koncert. Poje moški, ženski in mešani zbor. Na tekmah v Mariboru je dosegel zbor odlični uspeh. Vabljen je tudi, da tekmuje o Binkoštih v Ljubljani. Na sobotnem koncertu poje tudi več skladb, ki jih v Ptuj se ni izvajal. Cene so nizke, tako da bo vsakomur dana prilika slišati domači zbor.

Trbovlje. Izlet na Sv. Planino s sv. mašo ob 10, po namenu rudarjev napravijo člani naših društev prihodnjo nedeljo 1. maja.

ki bi ga najprimerneje označili z besedo: Kimov-čev slog. Izključno harmonskega načina skladanja se skladatelj skoraj dosledno ogiblje. Včasih piše izrazito polifono (srednji del pri št. 4; isto pri št. 6; cela pesem št. 7), včasih pa skuša ustvariti videz polifonije s spretnim prelivanjem glasov, uporablja pogosto prehajalne in menjalne note in druge harmonske pripomočke, ki spadajo v to vrsto. Pa tudi pri skladbah, ki so na pogled akordično mišljene, skrbi za pestro raznolikost s pogostim menjavanjem enoglasja, dvoglasja, solosepov, zborovskih mest; uporablja v isti skladbi različne takte; ženski in moški zbor pogosto alternirata: vse sredstva, ki napravijo skladbo živahno in jo varujejo običajne enoličnosti. V tehničnem oziru je torej zbirka zelo zanimiva in prinaša precej novega. Šaj imamo v naši nenavadno bogati cerkveno-glasbeni literaturi tako majhen odstotek vsaj polifono občutenih skladb, da o čisto polifonih sploh ne govorim. In vendar je diatonično pisan polifona skladba za učenje neprimerno lažja kot harmonično-kromatična in doseza s preprostejšimi sredstvi večji učinek. Zanimiva pa je Kimoveča zbirka tudi iz drugega stališča. Prinaša namreč uglasbena besedila, ki se jih sicer skladatelj redko lotijo. Takoj na prvem mestu stoji An-gelovo češčenje, kjer se solisti prijetno menjavajo z zborom. Pod št. 3 dobimo uglasbene vse tri dele rožnega venca po načinu kot ga molijo v Rimu. Istotako je dr. Kimovec uglasil molitev O Gospa moja in Pod tvoje varstvo. Ostale Marijine pesmi, razen ene ali dveh dostopne tudi najšibkejšim zborom, imajo po večini nova besedila. Zbirka prinaša tudi en božični in en velikonočni opev za pete litanije; zadnji uporablja kot besedilo nekoliko prosto prirejeno antifono Raduj se Kraljica. Zbirko bodo s pridom rabili najbolj pa tudi najšibkejši zbori. Vsa teža mesta imajo namreč deloma pripisane celotne dodatke za šibkeše zboro, deloma pa dajejo skoraj prešteviline opombe točna navo-dila, kako naj se ta mesta olajšajo. — M. Tomc.

Po nemških volitvah

Razdelitev mest v pruskem parlamentu l. 1928 (450 poslancev) in po nedeljskih volitvah (422 poslancev). Iz obeh tabel se najbolj jasno razvidi, kako velika je sprememba. Edino katoliški centrum je ohranil svojo posest, socialni demokrati pa so izgubili skoraj polovico poslancev.

PO IZVERSENI DOLŽNOSTI

Adolf Hitler odhaja z volišča v Münchenu, kjer je glasoval.

PO BITKI MIR

Poslednje ostanke volivne agitacije odstranjujejo.

Podoba časa

Brazilska vlada se je naveličala sežiganja neprodane kave v železniških kurilnicah in potapljanja kave v morje. Ponudila je mestu Dunaju v dar popolnoma zastoj 600.000 kg kave, ki jo je pripravljena na lastne stroške dostaviti v Hamburg, pod pogojem, da bodo kavo brezplačno dobivali izključno brezposelni in reveži. Mesto Dunaj, ki je sporočilo brazilskemu poslanstvu svojo zahvalo po prejemu predhodnega obvestila, si je pridržalo končnoveljavni odgovor do sprejema poročila finančne oblasti. Slednja bo morala prepričati zlorabe pri razdelitvi, in bo to nadzorstvo seveda povzročilo posebne izdatke. Brezposelni so bili zelo veseli. Zato pa je izrazilo brazilsko darilo velikansko razburjenje pri dunajskih trgovcih. Prepričani so, da ne bo potem noben Dunajčan kupal kavo. Bojijo se, da bodo utrpeli hude izgube. Gremij dunajskih trgovcev je napotil h kancelarju, ministru za trgovino in ministru za poljedelstvo posebno odposlanstvo, ki zahteva, da bi odklonila vlada »danajsko darilo«.

Delavec kot izumitelj

Portugalski delavec Mario da Silva, ki je zaposlen v lizbonskem pristanišču, je izumil aparat, ki zanesljivo ugotavlja nahajališče ponesrečene podmornice. Električna struja avtomatično odklopi rešilni pas na krovu podmornice, čim se ta ponesreči. Pas s prižgano žarnico splava na morskno površino. Poskušnje so dobro uspele. Morebiti bo postal delavec bogataš, vsakakor pa je dobronik človeštva, ker bo rešil marsikatero žrtev oceanskega groba.

NAJDEBELEJSI ČLOVEK NA SVETU

Je Francoz George Remond, ki je tako debel, da mora v svojem stanovanju imeti posebna vrata, ker akozi navadna ne more iti. Krojač mu meri obleko kar na cesti.

Zakaj kupujemo drage stvari

Znanstveniki se prepirajo, ali ima vesoljstvo določene začetne meje ali pa je neskončno? Pozitivna, na tri zemeljske dimenzije navezana znanost se pač težko sprijazni z mislijo, da niso slednje veljavne tudi izven področja našega planeta. V tem sporu je bila nekoč izrečena krilatca (če se ne motim, je bil njen avtor E. Renan): »Kaj bi mislili o neskončnosti, če je njen najboljši dokaz človeška domišljija, ki jo stalno opazujemo v našem življenju!« — To je seveda samo krilatca in zbadljivka. A posamezniki so prepričani, da vsebuje dokaj resnice. Žetudi nečemo, da bi veljala za njih. Neki pariški poročevalec, ki se šteje med pristase te resnice, je pred kratkim pisal o zloglasni draginji. Na temelju svojih opazovanj je došel do istega zaključka: »Človeška domišljajevost je res brezmejnica.« — Navajamo nekatere izmed njegovih podatkov. Čeprav niso posebno novi in presenetljivi, so vsi skupaj vendarle porazno točni. Lastnik nekega predmestnega kinematografa je določil za vse prostore enotno vstopnino v znesku 2 frankov (4,50 Din). Računal je s premoženjskimi razmerami svoje občinstva. A obisk je bil vedno manjši. Strokovnjaki so mu svetovali: »Zvišajte vstopnino!« Storil je to in podvojil cene prostorov. Njegov kinematograf je postal najdražji v tem okraju. Število gledalcev se je nemudoma tudi podvojilo... V neki pariški kavarni je stal kozarec bele kave 75 centimov. Obiskovalci so tožili: »To ni nobena kava, temveč samo cikorija, in namesto sladkorja je namešan pesek noter.« Kavarnar ni izboljšal kave, temveč je nakupil nove kozarce in zvišal ceno na 1 frank 25 centimov za porčijo. Od tedaj ni bilo slišati nobene pritožbe... Tovarna ovratnice je naredila jako slabe kupčije. Ena ovratnica je stala 12 frankov. Lastnik je naznačil razprodajo zaloge z izredno znižanimi cenami — po 18 frankov za ovratnico. Hitlo, dokler traja zaloga, Prilika se ne bo ponovila! Tri dni pozneje je bilo vse razprodano... Občinstvo v lekarni večkrat poizveduje po tem ali onem zdravniku: ali je vešč, pozoren in koliko zahteva za ordinacijo? Na temelju lastnih vtisov lahko trdim, da ima dr. M. boljše prakso in srečnejšo roko kakor dr. A. Stalno to ponavljam, če kdo pride vprašat. Ampak dr. A. računa za ordinacijo 75 in dr. M. samo 30 fr. In pomislite: dr. A. ima neprimerno večjo prakso. Kaj pomaga. Bolniki mislijo: »Če dražje računa, bo tudi boljši zdravnik!« Res je tako. Kar je dražje, mora biti boljše. To je prepričanje pretežne večine cenjenega občinstva. Poznavalci človeške domišljije ga srečno ujamejo na te limanice in si polnijo žepo.

PLEMIT DAROVALEC

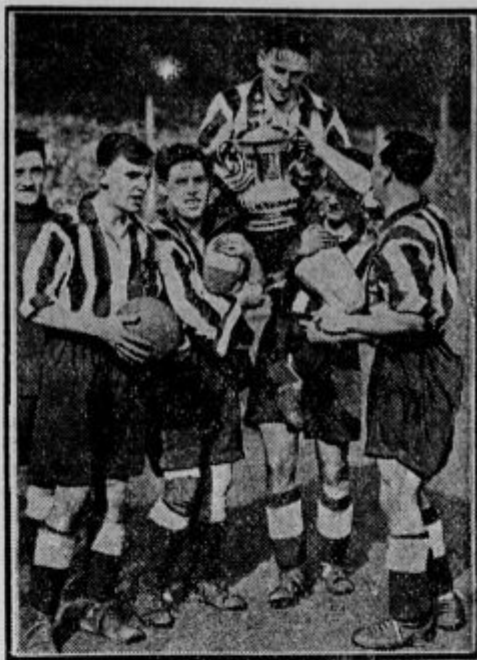
Prosjak: »Hvala, dobri gospod; kar dva dinarja. Bog naj vam stokrat povrne!« Bogataš: »To bi bilo šele 200 dinarjev. Kaj naj pa s tem počnem!«

MODERNA ZENA

On: Tega ne razumem! Vedno nova obleka. Včasih so bile ženske bolj štedljive. Ona: »Kaj boš govoril. Iz ene obleke svoje stare matere bi si jih lahko napravila pet!«

Zasluzena kazen

Angleške postave neizprosno strogo kaznujejo trpinčenje živali. Ta mesec je bila obtožena sličnega zločina soproga lorda Cannela, uglednega londonskega odvetnika. Lord Cannel je kupil pri nekem kapitanu krasno tigrasto mačko iz Indije. Izredno velika, redka in lepa žival je izžvala splošno navdušenje pri njegovih znancih. Lady Cannel se je hotela postavljati z novo igračo in pričela mačko dnevno voditi na sprehod. Mačka seveda ni rada sledila gospodinji na jermenu po preoblikovanih londonskih ulicah. A njena gospodinja je kmalu izmislila še novo muko. Obesila je mački na vrat svojo ročno torbico. Odvezala je torbo, če je šla v trgovino nakupovat, in jo zopet pritrdila na ovratnico, če je prišla nazaj na ulico. Nesrečna mačka se je stalno otepala in se poskušala otresti neljubega bremena. Na ulici so se dnevno ponavljali neljubi surovi prizori. Naposled se je nekoč zaletela podivjana mačka v izložbo nekega zlatarja, v obupu razbila steklo in se občutno poškodovale. Stražnik, ki je bil priča dogodka, je ovadil lastnico mačke. Sodnik je priznal, da je kriva lady Cannel trpinčenja živali, ji prepovedal mačko vlačiti po ulicah in jo obsodil na 50 funtov globo. Če ne bo zalegla ta sicer izdatna kazen, bo prihodnjič romala gospa v zapor.

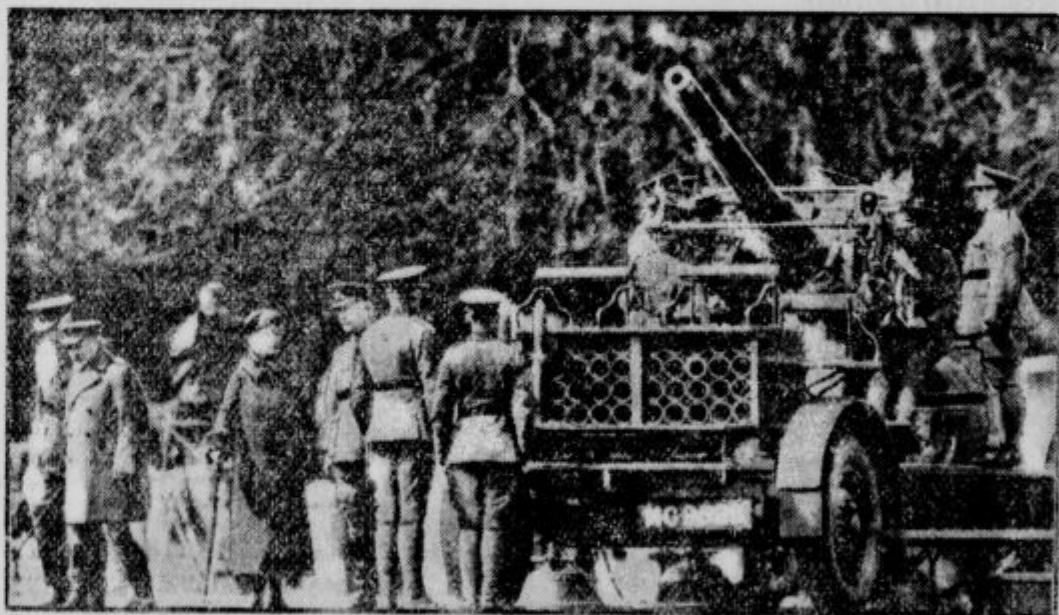
NAJDRAGOCENEJŠA SPORTNA TROFEJA

V nedeljo se je pred 100.000 gledalcev vršila na znamenitem Wembley-stadionu tekma za pokal angleškega kralja, ki je bil navzoč. Ze tretjič je zmagalo moštvo nogometnega društva Newcastle United.

Zgodba o razžalitvi medveda

Predsednik Hoover se rad igra v prostem času z vnuki. Njegov vnuk Herbert s sestro Maggie včasih tako razgrajata, da nima ubogi dedek nobenega miru. Nekoč sta bila vnuka posebno razposajena. Predsednik ju je utegnil pomiriti samo s pošastno zgodbo. Povedal jim je, da sedi v kleti Bele hiše na zlati verigi hud medved, ki požre poredno deco, če preveč nagaja. Vnuka sta se prestrašila in takoj utihnila. Eden izmed prezidentovih tajnikov je po ovinkih zvedel to zgodbo in jo služajno povedal znanemu. Poročevalci so takoj prinesli povest z napisom: »Zadnje delo našega predsednika. Hoover kot pravljicař i. t. d. Ti članki so obrodili nepričakovane posledice. Ameriško Društvo za varstvo živali je sklicalo izredno sejo osrednjega odbora, ker je smatralo, da »je razžalil Hoover najmočnejšo izmed naših divjih zverí, ker je medvedu naprtil rabeljske poslec. Društvo je od predsednika brzojavno zahtevalo, naj prekliče svojo izjavo, »ker ga sicer v bodoče ne bo moglo več smatrati za ljubitelja narave in prijatelja živalstva.«

»Ali si čital ta-le oglas: »Trajno zaposlitev dobi mlajši moški, ki bi se hotel udeležiti skupnega podjetja z 10.000 dinarji.« Kakšna trajna zaposlitev bi to pač mogla biti?« »Dobiti svojih 10.000 dinarjev nazaj.«

ANGLIJA SE OBOROŽUJE

Angleški kraljevski par razgleduje najnovejše topove za obrambo pred letalskimi napadi. Anglija, ki je vsled svoje posebnega zemljepisnega položaja, posebno izpostavljena letalskim napadom, je v zadnjem času posvetila prav posebno pozornost obrambi na tem polju. Najnovejši izumi obrambnih topov so pravo čudo tehnike. Poleg topov so iznašli tudi umetne oblake in megle, posebne zvočnike, ki točno registrirajo bližanje sovražnih letal in metalec svetlobnih žarkov, katerih žarki razsvetlijujejo ozračje na izredno velike daljave.

OTVORITEV SHAKESPEARJEVEGA GLEDALIŠČA

Na rojstni dan velikega angleškega pesnika in pisatelja Williama Shakespeara so v njegovem rojstnem mestu Stratfordu na Avonu na svečan način blagoslovili in otvorili novo gledališče, v katerem bodo igrali samo igrokaze Shakespeara in je gledališče tudi tako zgrajeno. Na sliki v ozadju novo gledališče; spredaj prodajalke cvetja v nosajih iz časov kraljice Elizabete v obhodu po mestu.

Trbovlje

Ni primerno. Iz vrst čitateljev smo prejeli več izjav, ki odobravajo naše stališče kljub »Jutrovnim ugovorom«, da se prekine z nogometnimi tekmami, kadar gre pogrebni sprevod po cesti vstric igrišča in dokler se ne izvrše cerkveni obredi na pokopališču samem. Prepričani smo, da se bo to tudi doseglo, če je že oblast odredila, da bolnikov ne smejo motiti nogometne tekme; tem manj pogrebne sprevede. Na »Jutrovnem« kritiko sportne publike, smo prejeli tako oster članek, da ga niti objaviti ne moremo in se vidi, da je dopisnik ravno nasprotno dosegel, kar je nameraval. Za dostojno in plemenito obnašanje med igralci in občinstvom pa se je v našem listu že veliko napisalo in se še bo.

Cesto čez Parašuhovo posestvo in ostalih mejašev do banovinske pri kapelici zraven Ferencu začne graditi občina. Cesta bo široka kakor banovinska. Delali bodo samo brezposelni.

Na Sv. Planini bo prihodnjo nedeljo cerkevno opravilo ob 10, s čimer bo ustrezno mnogim izletnikom.

Novo mesto

Dva ptička... V nedeljo popoldne je g. Bergman Pino zapazil, da se plazita po hiši dva moška precej sumljive zunanosti. Vprašal ju je, kaj hočeta, pa sta mu le nekaj po hrvaško in prav surovo zamrmrala. G. Bergman je seveda zahteval, naj se spravita iz hiše. Tedaj pa sta oba stopila proti njemu z dvignjenimi pestmi. G. Bergman pa se ju ni prav nič ustrašil, temveč pograbil oba in ju iztrgal iz hiše ter poklical stražnika, ki je sumljiva ptička spravil na varno.

Žrtev materinstva. V ponedeljek popoldne smo spremlili k večnemu počitku gospo Rozalijo Murn, soprogo trgovca Rudolfa Murna v Kandiji, ki je dne 23. t. m. izdihnila svojo dušo kot žrtev materinstva. Na njeni zadnji poti jo je spremlilo mnogo ljudstva, znak, kako je bila pokojnica priljubljena. Sveti ji večna luč! — Žalujemo soprogo, kateremu je zapustila drobno dete, naše globoko sožalje.

Jesenice

Krekovo prosvetno društvo še ne namerava zaključiti letošnje igralske sezone in čeravno so nastopili dolgo pričakovani dnevi, ko človeka vleče v naravo, dramski odsek še vedno pridno vadi in se pripravlja na veliki dogodek, ko se predstavi Jeseničanom v Straussovi opereti »Cigan baron«. Premijera bo prihodnjo nedeljo, dne 1. maja ob 8 zvečer.

Denarja ni, ljudje bi radi zidali, pa nimajo gotovine, posojilo pa je v današnjih dneh težko dobiti. Kamor greš, vidiš ograjene parcele, kjer bodo stale stanovanjske hiše, ki pa bodo morale počakati, da bo prišel denar »krožiti«, kakor smo oni dan brali v Vašem cenjenem listu. Nikjer ni videti, da bi se zidalo, le carinarnica se bliža končni dograditvi in bo v par mesecih že oddana svojemu namenu.

Hudo je obolel carinik g. Miha Čop, znani turist, bivši bojevnik v črnohorski armadi. Želimo mu skorajšnjega okrevanja.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Začetek ob 20.

Četrtek, 28. aprila: KER HOČETE. Red C.

Petek, 29. aprila: Zaprt.

Sobota, 30. apr.: KVADRATURA KROGA. Red B.

Nedelja, 1. maja: LEDA. Izven.

Opera.

Začetek ob 20.

Četrtek, 28. aprila: VEČNI MORNAR. Red E.

Petek, 29. aprila: VIJOLICA Z MONMARTRA.

Gostuje g. Dubajci. Red D.

Sobota, 30. aprila: RUSALKA. Red C.

Nedelja, 1. maja: TURANDOT. Izven.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 28. aprila: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Cas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Dr. S. Gogala: Etičnost in socialnost. — 19. Dr. A. Bajec: Italijanska. — 19.30 Dr. M. Rupel: Srbohrvaščina. — 20. Pero Horn: poglavje iz vzgojeslovja. — 20.30 Klavirski koncert gđe. Jadvice Pozenel. — 21.30 Pevski solistični koncert ge. Zlate Gjungenac-Gavella, primadone ljublj. opere. — 22. Fantije na vasi (pevski kvartet). — 22.30 Cas in poročila.

Petek, 29. aprila: 11.30 Šolska ura: Grad Ozalj nad Kulpo (V. Pirnat). — 12.15 Plošče. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Gospodinska ura, vodi gđe. Cilka Krekova. — 19. Dr. L. Sušnik: Francosčina. — 19.30 Dr. V. Bohinec: Vulkan. — 20. Poslanstvo CSR: Savremena čehoslovaška. — 20.30 Prenos iz Beograda. — 22.30 Cas, poročila.

Drugi programi:

Petek, 29. aprila. Budapest: 12.05 Operni koncert, 19.30 Instrumentalni koncert. 20.35 Večerni koncert. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. 21.30 Dramatsko predavanje. 21.50 Zvočni posnetki na papirju. 22.20 Večerni koncert. — Prag: 20.30 Prenos iz studija. 21.30 Pianinski koncert. — Langenberg: 22.20 Nočna in plesna glasba. — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. 20.45 Operetni prenos. — Beograd: 15.30 Prenos iz Saborne cerkve. — Berlin: 20.30 Prenos iz Amerike. 20.15 Glasbena igra. — Toulouse: 20.30 Violinski koncert. 23.30 Klasična simfonična glasba. — Milano: 21. Varietejski večer.

FURNIRJI

vsake vrste pri trdki
P. R. ALLES, Ljubljana — Frankopanska 18.

MIRKO KOSIRNIK

ključavničarstvo autogenična varilnica
Ljubljana VII, Frankopanska ulica št. 26
Telefon št. 34.77.

Dobiva se pri zastopniku v Dravski banovini

Alojziji Planinšek
Ljubljana

Wolfova ulica št. 6.

Za posvežitev telesa in zraka v hiši, za bolnike in živčno bolne, za potovanje in doma

TOALETNI KIS

Sestavljen je po našem starem izkušenem predpisu iz aromatičnih zdravilnih rastlin. Osvežuje telo, okrepuje živce bolnih in slabih, služi za pomirjenje, masiranje, pranje in kopanje, pri nezvesti, glavobolu, prehladu, vnetimjenosti, naporu in trudu. Uporablja se radi prijetnega vonja in za masiranje ali se pije pomešan z vodo po žličicah, močno razredčen z vodo se rabi za pranje in za obkladke hladne in tople. Ne pokvari se nikdar in vedno se lahko uporablja. Cena steklenice 15 Din. Proizvaja ga in daje v promet stara, l. 1599, ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg broj 20.

Sobno slikarstvo

Albert Špeletič

Ljubljana, Emonska cesta št. 25

Vzorec na vpogled. — Cene konkurenčne.

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta št. 9 (nasproti carinarnici). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

V boljše življenje k Bogu se je po obilnem in težkem zemeljskem trpljenju preselila naša skrbna mati

Marjeta Viljan

Njenega zemeljskega potovanja je bilo 79 let.

Pokopali jo bomo v četrtek 28. aprila na farno pokopališče v Stari Loki.

Prosimo vsaj za kratek memento.

Matej Viljan, katehet

Umrli nam je v sredo, dne 27. aprila naš srčno ljubljani in dobri soprog, oče, stari oče, brat, in tast, gospod

Josip Kuralt

nadkontrolor Mestne hranilnice ljubljanske v pokoju.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek 29. aprila ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, Cankarjevo nabrežje št. 1.

V Ljubljani, dne 27. aprila 1932.

Josipina Kuralt, soproga; dr. Lojze Kuralt, sin;

Ida Seunigova, Danica Jerucova, dr. Mira Kuralt, hčere;

Marija Kuralt, sestra; Anton in Jakob Kuralt, brata,

in vse ostalo sorodstvo.

Obiščite

Budimpeštanski mednarodni sejem

7-16. maja

Nad 1000 razstavljalcev. — 200 strok. — Tekstil, železo, stroji, pohištvo, gradbene potrebitve, hranila, sport in tujski promet. — Razstava umetnih obrtov in hišne industrije. — Radio-oddajna služba. — Potne olajšave: Potne olajšave veljajo za vsakega, ki želi med 3. in 15. majem polovati v Budimpešto. 50% v Madžarski, za obisk na sejmu, kakor tudi v Jugoslaviji za povratno vožnjo. 33% za tri nadaljne vožnje v madžarski provinci. Vizum nepotreben. (Vizum naknadno za 3 pengő v Budimpešti.)

Legitimacije in informacije: Beograd, Centralno zastopstvo za Jugoslavijo, Putniška pisarna madžarskega trgov. zastopstva, Beograd, Palača Akademije, Jakiševa ul. 2. — Cena sejemske legitimacije Din 40.—.

Morsko kopališče Malinska na otoku Krku, hotel »DRAGA«

Nahaja se poleg borovega gozda. V bližini kopališče, sobe in terase s krasnim razgledom na morje. Dunajska in domača kuhinja. Cene znižane. — Zahtevajte prospekte.

Čevlji

domače delo. Štirinajst od Din 115.—, voljere od Din 200.—, delavski od Din 80.— naprej. — Ženski navadni in moderni od Din 75.— naprej. Moški in ženski izdelki. Tudi o mori in naročilo. Popravila se sprejemajo. Nizke cene!

»PENIK«, Ljubljana, Kolodvorska ul. 36 (v hiši fotografa Rovška).

ZAHVALA. Ker ne morem vsem, ki so ob priliki smrti naše nepozabne mame, stare mame, tete in tašče, gospe

ANE DOLINŠEK

vdove posestnika in gostilničarja

osebno prisostvovali pri pogrebu ali pismeno izrazili sožalje ter nam v najhujših urah nenadomestljive izgube nudili tolažbo, izreči posebej zahvale, se tem potom vsem najprisrčneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Neubergerju, ki ji je za časa boleznij lajšal bol, č.g. duh svet. Petru Gorjup in g. kaplanu Brezniku, g.g. učitelstvu, gasilnim društvom Dol, Trbovlje, Steklarna Hrastnik in Hrastnik, vsem g.g. gostilničarjem, ki so jo v tako častnem številu spremljali na zadnji poti. Končno še iskrena hvala za darovano cvetje in vence. Vsem bodi dobri Bog plačnik, dragi mami pa dodeli večni mir! Brnica-Hrastnik, dne 23. aprila 1932.

AVGUST DOLINŠEK, sin — in ostali sorodniki.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

22

»Prinesi drvi, fantič!« je ukazal Vairon. »Zdaj pričenja goreti. Ampak ne vej, da veš, ker se preveč kade.«

Broucke je vzel polovico vrat, ki so slonela ob steni, in jih z enim zamahom sekire razklat.

Potlej pa še stopnice razdenimo, pa bo precej dovelj neliva,« je dejal. »Takale reč še najraje gori.«

In res, suhi les plamenoma zasuklja in juha začne žuboreti.

»Zdaj pa bo, zdaj, to daje vročino!« je ves razgret jecjal konjski trgovec. »Kosilo bo ob uri!«

Krog žarečih obrazov zre nanj; veselost se jim izpreminja v blaženost.

»Veš kaj, Bouffieux,« mu je navito svetoval službojoči korporal, »če bi bil jaz na tvojem mestu, bi priliš še takole dva litra vina in pustil reč še kakšen četrt ure vreti.«

Fouillard se ne more več premagovati in prasne v smeh. Drugi pa kimajo resno kakor cerkveni učniki.

»Nemara me misliš imeti za poreca, ka-li,« je ugovarjal Bouffieux. Dasi je bil od žganja okajen, se mu je v glavi vendar še nekoliko svitalo. »Vina naj prilijem? Saj sem že mleka dolil, ker ste mi bili tako veleli!«

»Kaj pa zato? Mleka si ravno dosti premalo vtil in ga je že vsega popila zelenjava. Meni verjemi, da nimaš prav.«

»To seve, da bi bilo tako bolje,« je hinavsko priteruil Vairon.

»Ampak nimam ga, vina. Onega od desetnije pa vendar ne morem jemati.«

Desetnik vidi, da kuhar omahuje, in mu daje velikodušno:

»Čaj, dam ti dva litra... Broucke, ondukajle v kotu stoji šest polnih vedric in tri steklenice.«

Brž pograbi čitimi prvo vedrico, ki mu je pri roki — vidim, da je to plateno vedro, v katerem sem se bil zjutraj umil — in na slepo vlije štiri dobršne kozarce v lonec.

»Ha, to bo jedača!« je zatrdil Vairon in sladkosnedeno pomlaskal z jezikom.

»Misliš?« je nekoliko negotovo vprašal Bouffieux.

»Prav gotovo,« so enoglasno pritrdili drugi. »Saj vendar nisi nič slabega notri dejal... Meso, krompir, mleko, za omiljenje okusa, zelenjavo, vino, ameriško slanino, zaradi večje redilnosti, riž, da zgosti omako, prepečenec... pomisli, to so vse same dobre reči.«

Bouffieux je pa kljub temu v skrbah; dvigne pokrov in vohinja po sopari.

»Sam ne vem, če je res, ampak to diši nekam čudno.«

»E, kaj bi neki čudno dišalo?« de sedaj Sulphart, ki se je hotel tudi vmešati. Porinil je druge vstran in povlekel v nos soparo našega kosila. »To je kapusov sopuh,« je dejal nesramno prepričevalno. »Ali ne bi poskusil?«

Ne da bi se dal dolgo prositi, pogrezne Vairon svoj kvartin v kotel in zajame nekako gosto, vijoličasto godljo, ki že ob pogledu prevrača človeku želodec. Potem pokuša, počasi, nasladno.

»Izborno!« deje. »Prav zares, to ni karsibodi. Samo, več — kakor da bi trenotek prevdarjal —

»nekaj se mi pa le zdi, da manjka...«

»Kaj!« zakriči Bouffieux, »menda ne boš v resnici trdil, da še kaj manjka!«

Saj nič ne rečem, ampak po mojih mislih bi že malo nastrgane čokolade prav nič ne škodilo...«

Vsi se vpognejo do tal; od smeha pokamo, se dušimo, da že nič več ne moremo. Toda topot se kuhar noče vdati. Skomigne z ramo in si z obema rokama gizdalinski potegne hlače kvišku.

»Čokolado v juho... tega še nisem nikdar slišal. Nemara res misliš, da sem tako neumna mrdanja...«

»V juho, pravi!« se kriče zavzame Sulphart. »Kje pa je tu kaka juha, a? Sicer pa naj me vse skupaj v uh piše, briga me! Ampak, če si tako prebrisan, kakor praviš, čemu si me pa potem prišel iskat, da bi ti z Broucke-om pomagala pri kuhi? Drugi pot ti pokažem figo, zapomni si!«

Vsa drhal pritruje Sulphartu, Fouillard pa s tremi besedami pribije črno nehvalečnost svojega naslednika:

»Da ti dober svet, ti se pa nanj pokidaš. To je svinjsko.«

»Kakopak, ker vse bolje vé ko mi,« rjove Vairon.

Eden ostalih kuharjev skomigne z rameni:

»Vsi vkup so enaki. Najprej si ne vedo pomagati, potem pa nočejo nikogar poslušati. Daj no, daj, vprašaj fante moje desetnije, če jim ne devljem čokolade v riž...«

»Pa to vendar ni riž,« se je branil Bouffieux, dasi že manj odločno, »to je vendar guljač.«

»To nič ne de,« se je vtaknil koprol. »Nimaš prav, da ne ubogaš. Nocoj se povabim na večerjo pri tvoji desetnji, glej, da dobim svoj del...«

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10349.

Službe isčejo

Beseda samo 50 par

Mlajša natakarica

isče mesto kot sezonska servirarica v kakem le-tovišču. Planinšek Fani, gostilna Krušič, Moste pri Ljubljani. (a)

Pošteno dekle

s znanjem kuhe in vseh del isče službo v Ljubljani. — Naslov v upravi »Slovenca« v Ljubljani št. 6075. (a)

Prvovrstna

privatna kuharica s lepimi spricavali isče službo. Gregorčičeva 181 — Maribor. (a)

Organist-cerkvenik

izkušen mlekár, mlad, isče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Organist« št. 6046. (a)

Mirno, pošteno dekle

zmožno vsakega gospodinjinskega dela, kuhanja, šivanja itd., isče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Mirna« št. 6050. (a)

Vajenci

Beseda samo 50 par

Vajenec

se sprejme takoj v tesarsko stroko. Fran Martinec, Ljubljana, Prule 8. v

Frizersko vajenko

s primerno šolsko predizobrazbo takoj sprejme Ivan Dorčec, frizer, Dalmatinova ulica 13, Ljubljana. (v)

Vajenko

za damsko krojaštvo — sprejme Brigita Trwidy, Izanska cesta 27, Ljubljana. (v)

Službodobe

Beseda samo 50 par

Dva fanta

od 15—20 letna, krščanska, verna, pridna, sprejemljiva za kmečka dela. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 6043. (b)

Mizarskega delovodjo

popolnoma večjegega organizatorja za veliko strojno delavnico za izdelovanje gradbenih del — iščemo za Beograd. Obvladati mora risanje, načrtovanje, vsa dela s stroji, slovenski oziroma srbski in nemški jezik. Ponudbe nasloviti na Ljubljana — poštini predal 277. (b)

Pouk

Beseda samo 50 par

Oblastv. koncesijonirana

šoferska šola

J. Gaberščik

bivši komisar za šoferske

izpite.

Ljubljana, Dunajska c. 31

Prihodnji redni tečaj se

prične 1. maja.

Fotomaterjem

brezplačen pouk. Razvijanje, kopiranje in povečanje na najnižji ceni D. Rovšek, Kolodvorska ulica 35. V svoji trgovini držim vedno najboljši fotomaterial po nizki ceni. (u)

Glasba

Beseda samo 50 par

Stare cerkvene orgle

naprodaj. — Naslov pove

uprava »Slovenca« pod

št. 5980. (d)

Kakšni naj bodo inserati

Reklama v listih pa je še vedno najvažnejša.

V Ameriki, kjer se je reklama najprej uveljavila, ni bilo določeno, da se ne smejo uporabljati. Pozneje si je izbrala obliko velikih črk, velikih lepakov in celostanskih inseratov. Razvil se je inseratni stil, ki je bil bahiški in sejmarski: »Mi smo največji in najboljši! Mi imamo najboljšo blago po najnižjih cenah. Pridite k nam! Kupite pri nas! Bum, bum, bum! Kupite pri nas!«

Te vrste reklama je bila spočetka učinkovita. Kmalu pa se je prežvela. Preveč trgovcev je spreminilo svoje trgovine v cirkus. Slednjič je bilo občinstvo čisto gluho od kričanja. Tako se je zgodilo, da si je začela utirati pot reklama, ki je bila prijetnejša za oči in za ušesa. John Wanamaker je bil v tem oziru prekucuh v Ameriki. Spodaj je vse osobe svojega propagandnega oddelka iz službe in si je ustvaril nov štab sodrnikov, ki ni več pisal inseratov v običajnem jeziku. Wanamaker je vztrajal na tem, da ni nihče več napisal inserata, ne da bi si poprej ogledal blaga in ne da bi poprej natanko spoznal njegovih lastnosti.

Pametni inserenti sploh več ne pišejo inseratov v superlativih, kakor so »glavni«, »najboljši«, »največji« itd. Tudi če so opravičeni, jih ni pametno rabiti. Superlativi so zgubili svojo svojo veljavo. Podobni so denarju, ki je postal že tako obrabljen, da ga nič več ne sprejemamo.

Sedaj se učimo na naše največje preseenečenje, da obstoji resnica o reklamah. Tudi se učimo, da mora biti naša reklama zanimiva e stališča odjemalca. Ne sme biti le golo kričanje, temveč mora vzbuditi v listu najmanj isto pozornost kakor dnevne vesti.

Kdor hoče inserirati, si mora oskrbeti besedilo, ki ga mora občinstvo brati! Oskrbeti si mora ilustracije, ki jih mora občinstvo gledati! Pripovedovati mora o kakovosti blaga, ki sili občinstvo k nakupu! Kajti če se inserirati ne pravi prodajati, potem se sploh nič ne reče. To pa je, kar moramo imeti vedno pred očmi!

(Zadnjič se pravilno glasi konec: »Rast in razširjenost je njeno geslo«.)

Konec v nedeljo, 1. maja, med malimi oglasi.

»V trenutku je občinstvo na nogah, če inserirate v »Slovenca«

Posrestva

Beseda samo 50 par

Štiri krasne parcele

po 500 m² za vile in dve parceli po 500 m² za dvonadstropni hiši — prodajno ali posamezno po ugodni ceni blizu Sv. Krištofa »Posest«, Miklošičeva 4. (p)

Kupim parcelo

do 500 m², ob Vodovodni ali Dunajski cesti. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod »Parcela« št. 6084. (p)

Mlin

s kapaciteto 8 do 20 vagonov mesečno, ali temu primerno zgradbo, kupim. Podrobnejše ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Navedba cene« 6047. (p)

Posestvo

na Gorenjskem, kakršnokoli in priročne gozdove, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Hiša« št. 6054. (p)

Nova hiša

enodružinska, za ugodno ceno naprodaj. Korosčeva 4, Tezno-Maribor. (p)

Kupimo

Beseda samo 50 par

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole, Selenburgova 6/II. (k)

Vsakovrstno

zlato klenke po najvišjih cenah CERNE, juvelir Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Pridelki

Beseda samo 50 par

Vino

zlahtnih trti, lastnega pridelka, trošarine prosto po novi troš. noveli, prodaja dokler je zaloga, liter 4, 4 in pol, 5 Din. A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška c. (l)

Prodano

Beseda samo 50 par

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (l)

Vozove, kočije

1 landauer, 2 bruna in 1 skoraj novo, polodprto kočijo z gumi obroči ter 3 pare konjske opreme, po zelo nizki ceni prodaja špedicija Turk, Ljubljana. (l)

125 Din

1 m² žaganih bukovih drv prima kakovosti — nudi Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. — Telefon 2708.

Najnovejše

damsko letno blago vseh vrst Vam nudi najceneje O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21. (l)

Apno

belo, nudimo stalno po najnižji ceni. — Apnenice, Polzela. (l)

Nagobčnike

za pse, v vseh velikostih, priporoča I. Kravos, Maribor, Aleksandrova 13.

Novi obrtni zakon

se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Črno prst

humus za vrtove — Vam dobavi gradbeno podjetje Anton Mayrič, Dunajska c. 38, telefon 33-82. (l)

Suhe deske

50 do 60 vagonov paralelnih monte desk, 13 do 50 mm debeline, in pet vagonov koničastih desk na drobno in debelo naprodaj. — Fran Martinec, lesna industrija, Ljubljana, Prule 8. (l)

Furnir

oreh, češnja, hruska, bukev, brst, javor po ugodni ceni naprodaj. Lesna industrija Fran Martinec, Ljubljana, Prule 8. (l)

Mlekarska zadruga

Naklo prodaja kompl. mlekarske stroje, kapaciteta 400 litrov na uro — na parni pogon. Ogledajo se na licu mesta v obratu. Cena po dogovoru. (l)

Tri spalnice

javorjeva, brstova in češnjeva, kompletne, naprodaj po ugodni ceni. Fran Martinec, Ljubljana, Prule št. 8. (l)

Leghorn kokoši

in jajca za valenje, račja jajca keki kem-bel, kartone za razpošiljanje jajc — kuncce: black and tan, činčila, bele orjake — prodaja Zivalica, Ljubljana, Sv. Petra cesta 60. (l)

Strešna opeka

naprodaj. Povšetova cesta 39, siva hiša, Kodelevo. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše trvdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Limusina

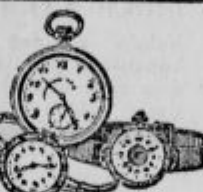
mala, 6 cilind., malo vožena (20.000 km), poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 5998. (l)

Obrt

Beseda samo 50 par

Hlude

razžaga strankam po najnižji ceni parna žaga Lavrenčič & Co., Ljubljana, Vošnjakova ul. št. 16. (t)

Birmanska darila

po znižani cenah pri L. VILHAR, urar Ljubljana, Sv. Petra c. 36

Pleskarska,

soboslikarska in vsa v to stroko spadajoča dela po najmodernejših vzorcih — solidno in konkurenčno izvršuje Josip Marn, d. z. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 9. Tel. 30-68. (t)

Zahtevajte ga po vseh mlekarnah in kavarah.

psenico moko

osnobilnih mlinov nudi najceneje vseh vrstovina tito in mivskih izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 44.

Berite

»Slovenca«

in oglašujte v njem!

Velika izbera SVILE

v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo

R. Miklauc

Pri »Škofu« Ljubljana

Sotra

najprezrednejša kartoteka Soklič, Maribor.

ZA BIRMO

Najnižje cene! Poslužite se!

I. SOMNITZ

Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

Trajno kodranje!

na najnovšem Henkel-novem aparatu — model 1932, po primernih cenah. Mirko Zaletel, frizer, vogal Rimske ceste 24.

Zastoni

je Vaš trud, če ponujate predmete, ki jih prodajajo tudi drugi. Pri našem monopolu

dobite

nekaj brezkonkurenčnega, ki naj se nanovo upelje v Jugoslaviji, praktično vporabljen predmet, torej

senzacionalno novost!

Dame in gospodje, ki so voljni delati, so izurjeni v obvevanju s privlačno odjemalci, ki si iščejo prvovrstnega zaslužka in si žele zagotoviti

šlager leta 1932

naj se zgleda s dokumenti dnevno od 10—12 in 3—5 pri Haas Fleischmann & Co., Ljubljana, Rimska cesta št. 13

Važno za trgovce in obrtnike!

Ne kupujte stenskih noveletnih koledarjev (1933), dokler niste dobili ponudbe ali obiska zastopnika trvdke »KADMOS«, poštni predal 840, z izvanrednimi novostmi ter popolnoma novimi tipi in idejami tega predmeta. Zastopnik Vas gotovo obišče pravočasno.

Naznanjamo tužno vest, da je nepričakovano umrla v bolnišnici v Ljubljani v 35. letu svoje starosti naša srčno ljubljena soproga in dobra mamica, oziroma hčerka in sestra, gospa

Ela Grom roj. Hladnik

učiteljica v Babnem polju.

Truplo blagopokojne bo prepeljano iz Ljubljane v Novo mesto, kjer se bo vršil pogreb v četrtek, dne 28. aprila ob 4 popoldne iz kapelice na starem pokopališču.

Babno polje-Ljubljana-Novno mesto, dne 27. aprila 1932.

Milan Grom, soprog; Smiljanček, Nenica in Mojček, otroci, in rodbrice: Hladnik, Grom, ing. Hladnik, mag. pharm. Hanak in Berden.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.